

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu

**JÕGEVA MAAKONNA RAHVARAAMATUKOGUDE
AASTAARUANNE 2016**

Põltsamaa 2017

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu Aastaaruanne 2016

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.15)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Jõgeva maakond	31 907	13	26	1	27

1. Põhilised tegevussuunad

Vastavalt Rahvaraamatukogu seadusele (RaRS § 5(5) 3) korraldab ja kontrollib maakonnaraamatukogu maakonna rahvaraamatukogude statistilist aruandlust ning edastab aruanded Rahvusraamatukogule. Samuti analüüsitakse raamatukogude tööd ning koostatakse raamatukogude tegevusaruannete põhjal aasta koondaruanne, mis esitatakse Kultuuriministeeriumile. Raamatukogude tööd aruandeaastal analüüsitakse ka omavalitsuste kaupa, selle kohta saadetakse neile teatised.

Aruandeaasta oli maakonna raamatukogudele stabiilne ja samas tegus, ilma suuremate muutusteta. Nii kohalikes omavalitsustes kui ka raamatukogudes oldi haldusreformi ootel. Hinnang maakonna rahvaraamatukogude tegevusele ja koostöövõimele on hea. Raamatukogude eduka tegutsemise puhul on kõige olulisemaks saamas nende sotsiaalruumikeskus (antud paikkonnaga seotud inimeste, sotsiaalsete hüvede ja suhete süsteem).

Hästi toimisid erivajadustega inimeste koduteenindus, e-teenuste osutamine, avaliku teabe vahendamine. Raamatukogu veebisait on 23 raamatukogul, interaktiivseid teenuseid pakuvad 22 raamatukogu.

Maakonnas tervikuna vähenesid kõik raamatukogutöö põhinäitajad: kasutajate arv 5,6%, külastuste arv 5,2%, laenutuste arv 5,4%, RVLi tellimuste arv 14,5%, AIPi kasutajate arv 16,8%, infopäringute arv 22%. Elanike arv vähenes 1,2%.

Uudseteks kogemusteks olid raamatukoguteenuste pakkumine uussisserändajatele (Vaimastvere raamatukogus lapsed Iraanist, Armeenias ja Kasahstanist) ning maakonnaraamatukogu poolt Lõuna-Eesti Hooldekeskuses Põltsamaa Kodu korraldatavad ettelugemised.

Raamatukogudele anti soovitusi fondide puhastamiseks ja korrastamiseks. Kogude suurus vähenes 10 769 teaviku võrra. Puurmani Raamatukogul jätkus töö Puurmani Mõisakooli kogude ülevõtmisega. Samas maakonna raamatukogude ringlus ei tõusnud (0,8), kuna vähenes laenutuste arv.

Maakonna raamatukogudele eraldatud riigieelarvelise lisaraha eest laste- ja noortekirjanduse ostmiseks täienesid kogud 118 eks võrra.

On kasvanud raamatukogude roll kohaliku kultuurielu korraldamisel ja kogukonnaürituste läbiviimisel. Maakonnaraamatukogu tähistas suurejooneliselt Põltsamaa linna 90. sünnipäeva. Jätku sai maakonnaraamatukogus salongiõhtute sari. Kohtuti Adik Levini, Aune Pasti, Olavi Ruitlase jt. Muusikalist külakosti töid Ungari rahvamuusikud.

Mustvee Linnaraamatukogu tähistas oma 115. ja Aidu raamatukogu 70. tegevusaastat.

Raamatukogud võtsid osa Põhjamaade raamatukogunädalast „Tulevik Põhjalas“, Nukitsa konkursist, ETK Andrase õppimisvõimalusi tutvustavast raamatukogude pilootkampaaniast „Kingi võimalus!“, Paul Kerese ja Shakespeare'i aastast ning raamatukogupäevadest „Kohtume raamatukogus“, mil kulmineerusid merekultuuriaasta sündmused.

Aasta 2016 oli Kultuuriministeeriumi poolt välja kuulutatud merekultuuri aastaks, millega seoses olid paljud maakonna raamatukogude ettevõtmised kantud mere temaatikast.

Merekultuuriaasta tegevused

Koostöös muusikute ja rahvamuusikutega kõlasid raamatukogudes merelaulud (Rauno Koorts, Jaak Johanson), korraldati merelaulude ühislaulmisi, loeti koos merejutte, -luuletusi ja -nalju (Elistveres, Siimustis, Rajal, Sadukülas, Laiusel, Aidus). Mustvee Linnaraamatukogu (välis)rõdukontserdil esinesid mereteemaliste lugudega „Lõbusad lõõtsahullud“. Kuulajatele, kes asusid õues, pakuti kuuma teed ja Peipsi traditsioonide järgi valmistatud keedusuhkrut. Pala raamatukogus korraldati merepidu, kus kõlasid merelaulud ning külas käis Kihnu Jõnn. Voore

raamatukogu ja seltsimaja koostöös toimus mereteemaline perehommik. Jõgeva Linnaraamatukogus toimus teemaõhtu „300 aastat merendust Eesti vetes“. Sadala raamatukogus läheneti koos keraamik Erika Aasaga mereteemale läbi keraamika. Raamatukogudesse leidsid tee „merinimesed“ – antarktikaurija Enn Kaup (maakonnaraamatukogus), Mustvee jahtklubi omanik Oleg Võssokov (Mustvees), sõjaajaloolane Jüri Kotšinev (Jõgeval), Meretöö Tööinspeksiooni tööinspektor Veigo Tumaševski (Vaimastveres). Põltsamaa laste merekultuuriaasta kirjandusmäng päädis ekskursiooniga Peipsi äärde. Osaleti merejuttude „Meri raamatulugudes“ ettelugemisvõistlusel IV klassidele. Mustvee Linnaraamatukogu sai seinapannoo „Mere kutse“ ning mereaasta püsinäituse „Meri annab“, merepilt maaliti ka Pajusi raamatukogu seinale. Lisaks mereteemalistele raamatutele eksponeeriti näitustel mereteemalisi kunstiteoseid (Põltsamaa Vallaraamatukogus, Jõgeva Linnaraamatukogus). Populaarsed olid merest inspireeritud fotonäitused: Jõgeva Linnaraamatukogu töötajate ühisfotonäitus „Näoga mere poole“, Pala raamatukogu fotograafiahuviliste ühisnäitus „Mere värvid“ (fotosid sai *laikida* ka raamatukogu FB kontol). Maakonnaraamatukogu kutsus kaaslinlasi eksponeerima näitusel „Meri põltsamaalasete kodudes“ kodudes leiduvaid mereteemalisi kunsti-, tarbekunsti- jm esemeid, ehteid, kive, merekarpe jms. Aidu raamatukogu pakkus ideid mereaastal stiilseks riietumiseks. Tabivere raamatukogus traditsiooniks kujunenud pimekohtingul raamatuga oli lugejatel seekord võimalik laenutada mereteemalisi raamatuid.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud

Raamatukogudevõrgus muudatusi ei toimunud. Raamatukoguteenust pakub 27 rahvaraamatukogu, millest kaks tegutsevad vallaraamatukogudena, kaks linna- ja üks maakonnaraamatukoguna. On üks haruraamatukogu ning nelja raamatukogu juures tegutseb kuus välisteeninduspunkti.

Vastavalt Saare vallavalitsuse sõlmitud lepingutele on Voore raamatukogu SA Saare valla Aktiviseerimiskeskuse ning Saare raamatukogu SA Saare valla kultuuri- ja turismikeskuse Kalevipoja Koda halduses.

Palamuse vallas asutati valla kultuuritegevust korraldav asutus Palamuse Kultuur, mida haldab Palamuse Vallavalitsus. Valla volikogu poolt sooviti, et struktuuriüksusena kuuluksid sinna ka valla kaks rahvaraamatukogu. Vallavalitsuse vastuseis päädis volikogu esimehe järelepärimistega Rahandus- ning Kultuuriministriumisse. Saadud vastustest tulenevalt otsustati ära oodata haldusreform ning Rahvaraamatukogude seaduse muudatused.

Haldusreformi tulemusena jääb maakonda kolm omavalitsust: Jõgeva, Põltsamaa ja Mustvee vald. Mustvee vallaga liituvad Ida-Virumaalt Avinurme ning Lohusuu vallad. Maakonna raamatukogude koosseisu tuleb neli uut raamatukogu: Avinurme, Ulvi, Lohusuu ja Piilsi. Kolme ühinenud omavalitsusse võivad mitte kuuluda Tabivere vald ning Pala vald, kellele on tehtud sundliitmise ettepanekud, millega seoses võivad maakonna raamatukogude koosseisust lahkuda viis raamatukogu: Tabivere, Elistvere, Maarja, Pala ja Lümäti.

Lahtiolekuajad

Alatest 1. aprillist on Raja raamatukogu töötaja taas tööl täiskoormusega (01.03.11.-01.04.16 - 0,8 kohta). Seoses sellega muutusid ka raamatukogu lahtiolekuajad: teisipäeval, kolmapäeval 9.00-17.00, neljapäeval 8.00-19.00, reedel 8.00-16.00, laupäeval 8.00-13.00.

Puurmani Raamatukogus võeti lahtiolekuajade korrigeerimisel aluseks 2015. aasta lõpul läbi viidud rahuoluküsitluse tulemused. 2016. aasta veebruarist on Puurmani Raamatukogu avatud ka iga kuu viimasel laupäeval ning ühel päeval nädalas pikemalt.

Laupäeviti on maakonnas avatud kuus raamatukogu (maakonnaraamatukogu, Jõgeva Linnaraamatukogu (kolm tundi), Tabivere, Kasepää, Maarja, Raja, Saare), pühapäeviti kolm raamatukogu (Põltsamaa Vallaraamatukogu, Tapiku, Vägeva).

Puhkuste ajal olid mitmed raamatukogud avatud ühel päeval nädalas.

Töötaja haiguse tõttu oli neli kuud suletud Lümäti raamatukogu.

Raamatukogude nõukogud

Aruandeaastal ühtegi raamatukogude nõukogu juurde ei moodustatud.

Põltsamaa Vallaraamatukogu nõukogu tegevus lõppes seoses koosseisu tegevustähtaja lõppemisega, uut koosseisu ellu ei kutsutud.

Jõgeva Linnaraamatukogu nõukogu koosseisus vahetati välja üks liige. Raamatukogu nõukogu käis koos kahel korral. Arutlusteemadeks olid eelmise aasta aruanne, raamatukogu uute ruumide projekt, raamatukogu uue direktori tutvustamine nõukogule, 2016. aasta kokkuvõtte ning 2017. aasta plaanid.

Puurmani Raamatukogu nõukogu käis koos ühel korral. Arutlusteemadeks olid raamatukogu lahtiolekuaegade muutmine, suvised lahtiolekuajad ning koostööna korraldatavad raamatukoguüritused.

Sadala raamatukogu nõukogu käis koos ühel korral. Arutlusteemaks oli kavandatav raamatukogu remont.

Torma raamatukogu nõukogu aruandeaastal koos ei käinud.

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu nõukogu koosolek toimus ühel korral. Päevakorras oli raamatukogu 2016. aasta eelarve kasutamine ja 2017. aasta prioriteedid ning Põltsamaa linn-90 üritused raamatukogus. Toimus muudatus nõukogu koosseisus.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.15 (€)	Seisuga 31.12.16 (€)	Muutus %
Eelarve kokku	967.662	1017.455	+ 5,2
sh keskraamatukogu	340.140	367.487	+ 8,0
Personalikulu	548.603	595.104	+ 8,5
sh keskraamatukogu	174.218	193.765	+ 11,2
Komplekteerimiskulu	159.414	165.350	+ 3,7
sh KOV-lt	103.240	104.631	+ 1,4
sh riigilt	56.174	57.218	+ 1,9
sh keskraamatukogu	22.703	23.746	+ 4,6
sh KOV-lt	15.242	16.203	+ 6,3
sh riigilt	7.461	7.543	+ 1,1
Infotehnoloogiakulu	33.827	29.989	- 11,3
sh keskraamatukogu	7.518	8.863	+ 17,9
*			

*Tabelis on kajastatud jooksvad kulud ning mitte investeeringuid.

Jooksvatest kuludest kulus tööjõule 58,5% (2015. a. 56,7%), väljaannete soetamiseks 16,3% (2015. a. 16,5%), infotehnoloogiale 3,0% (2015. a. 3,5%) ning haldusele, majandusele, koolitusele jms. 22,2% (2015. a. 23,3%).

Tervikuna maakonna raamatukogude majanduslik olukord paranes, tagasimineki oli, nagu ka eelmisel aruandeaastal, infotehnoloogiakulude osas. Riistvara soetati väga vähe, raha kulus põhiliselt hooldusteenustele.

Tulud kohalikest omavalitsustelt elaniku kohta olid 2016. aastal 25 € (2015. a. 21 €).

Komplekteerimiskulu elaniku kohta oli 5,2 € (2015. a. 4,9 €), sellest kohalike omavalitsuste poolt 3,3 € (2015. a. 3,2 €).

Riigi poolt eraldatud teavikute soetusraha moodustas väljaannete soetamiseks tehtud kuludest 35%.

Riigi poolt eraldatud komplekteerimisrahast kulutati kultuuriperioodika ostmiseks 1762 €.

Riigi poolt eraldati lisaks laste- ja noorsookirjanduse ostmiseks maakonna raamatukogudele 1396 €.

Maakonnaraamatukogu sai riigieelarvelist toetust sihtotstarbelise projekti „Kirjanduse ja arvutite soetamine väikestele raamatukogudele“ raames 5000 €. Sellest 1498 € eest osteti kolm arvutit ja

kaks monitori (vt. 2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas) ning 3502 € eraldati kirjanduse soetamiseks kuuele väikesele raamatukogule (Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku ja Lustivere osad, Kasepää, Raja, Sadala ja Puurmani Raamatukogu Saduküla Haruraamatukogu).

Maakonnaraamatukogu eelarve kasvas 8% (2016. a. 1,8%). Jooksvatest kuludest moodustasid personalikulud 53% (2015. a. 51,2%), teavikute kulud 6,5% (2015. a. 6,7%), infotehnoloogiakulud 2,4% (2015. a. 2,2%). Omatulused laekus 65 160 € (2015. a. 66 374 €). Põltsamaa Linnavalitsuselt saadud tulu elaniku kohta 2016. aastal olid 43,2 € (2015. a. 40,8 €).

2.3 Projektid

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa €	Projekti üldmaksumus (€)
Jõgeva Linnaraamatukogu		910,00	1 503,21
<u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u>			
Enn Kippel 115. sünniaastapäev	15.01.–15.04.16	130,00	262,40
Loominguline päev	14.02.–14.05.16	120,00	243,89
Rahvusvaheline lasteraamatupäev	15.03.–15.05.16	130,00	181,20
X Ööraamatukogu „Õõ on õõ on õõ on võrratu“	01.04.–01.07.16	200,00	346,62
Omaloomingu konkurss „Betti Alveri jälgedes”	01.04.–31.07.16	190,00	250,19
Merekultuuriaasta loominguline õhtu	03.10.–05.12.16	140,00	218,91
Mustvee Linnaraamatukogu		670,00	2 712,00
<u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u>			
Raamatu „Mustvee raamatukogu aja lugu 1901-1916“ trükikulud	01.04.-31.05.16	550,00	2 562,00
Raamatukogupäevade korraldus	01.10.-04.11.16	120,00	150,00
Pala raamatukogu		370,00	625,53
<u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u>			
W Shakespeare juubeliaasta tähistamine lavastusega „Täna mängime Shakespeare'i“ (lavastaja töötasu)	01.03.-13.05.16	100,00	153,00
Fotovõistlus „Mere värvid“, parematest töödest fotonäituse korraldamine	15.06.–26.10.16	110,00	205,33
Sündmuse „Mere pidu“ korraldamine	20.09.–26.10.16	160,00	267,20
Siimusti raamatukogu		725,00	1 310,00
<u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u>			
Huvipakkuvad raamatukogupäevad (tegevused erinevatele huvigruppidele – kohtumised, teatrietendus, õpituba jms)	01.10.–30.11.16	225,00	340,00
Eeva Niinivaara 115. sünniaastapäevale pühendatud omaloomingupäev „Siin- ja sealpool merd”	20.07.-25.10.16	500,00	970,00
Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu		7 815,00	12 329,46
<u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u>			
Kultuuriprojekt „Sõna ja pildiga“ vol 8	01.01.-30.04.16	170,00	1 006,00
Kultuuriprojekt „Sõna ja pildiga“ vol 9	01.04.-30.06.16	240,00	583,00
Kultuuriprojekt „Sõna ja pildiga“ vol 10	01.07.-30.09.16	330,00	558,16
Mälumängu korraldamine Põltsamaa piirkonna asutuste vahel	01.10.-31.12.16	190,00	669,00
Kultuuriprojekt „Sõna ja pildiga“ vol 11	01.10.-31.01.17	350,00	1 054,77
<u>Kultuuriministeerium</u>			
Jõgevamaa keskraamatukogu, kirjanduse ja arvutite soetamine väikestele raamatukogudele	01.01.-31.12.16	5 000,00	5 000,00
Teemapäevade korraldamine Jõgevamaa raamatukogudele 2016. aasta I poolel	01.03.-31.05.16	685,00	1 208,61
Raamatukogutöötajate stažeerimine vabariigi raamatukogudes	01.04.-31.06.16	450,00	969,92

Teemapäev „Jõgevamaa kirjandusradadel“ II marsruut	01.08.-31.10.16	100,00	526,00
Koolitus Jõgevamaa rahvaraamatukogudele „Raamatukogud ja sotsiaalsus“	01.10.-31.12.16	300,00	754,00
KOKKU		10 490,00	18 480,20

Võrreldes 2015. aastaga kasvas maakonnas projektitoetuste kogusumma 2,6 korda, moodustades projektide üldmaksumusest 57%. Projektitoetust taotlenud raamatukogude koguarv jäi samaks. Maakonnaraamatukogu projektitoetused moodustasid kogusummast $\frac{3}{4}$.

Tänu toetustele sai maakonna raamatukogudes võimalikuks 17 raamatukogu sündmuse, ühe koolituse, kahe teemapäeva ja ühe stažeerimise korraldamine, ühe raamatu trükkimine ning kuus väikest raamatukogu said toetust kirjanduse ja arvutite soetamiseks.

2.4. Personali koosseis, juhtimine ja areng

Kõige suuremad personalimuudatused toimusid Jõgeva Linnaraamatukogus. Direktori ametikohast loobus raamatukogu kauaaegne (aastast 1986) direktor Sirje Narits. Vabanenud direktori ametikohale kandideerinud Jõgeva Linnaraamatukogu lugemissaali töötaja Meeri Rimmelg kinnitati raamatukogu direktoriks alates 1. septembrist 2016. Toimusid ka osakondade vahelised personali muudatused. Seoses elukoha muutusega lahkus töölt üks raamatukoguhoidja. Tööle asus erihariduseta raamatukoguhoidja, kel on eelnev raamatukogutöö kogemus.

Mustvee Linnaraamatukogust jäi eelpensionile üks raamatukoguhoidja. Raamatukogu oli neli kuud ilma kolmanda töötajata, kuna teised töötajad tegutsesid aktiivselt linna kultuurielus, siis oli tihti raamatukogu suletud. Raamatukogu direktor töötab endiselt ka Mustvee kultuurikeskuse juhataja k.t.-na. Tööle asus erihariduseta töötaja.

Palamuse vallas toimuvad jätkuvalt raamatukoguhoidjatele vallavanema poolt korraldatud igaaastased arenguestlused.

Maakonnaraamatukogus hakkas jaanuari algusest kehtima uus eriteenuste ja trahvide hinnakiri. Ajakohastati dokumentide loetelu.

Tööaja muutused (vt 2.1 Raamatukoguvõrgu struktuur ja nõukogud).

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Raamatukoguhoidjad osalesid 15 vabariiklikul koolitusel, mis andsid koolitustõendi (koolitusasutus registreeritud EHI-ses) (kokku 498 ak/t ning 16 osalejat).

Rahvusraamatukogu koolituskeskus

Näituste korraldamine – 2 osalejat (maakonnaraamatukogu)

Rahvaraamatukogude suveseminar-laager Põlvas ja Põlvamaal – 2 osalejat (maakonnaraamatukogu, Puurmani)

Vargamäelased ja nipernaadlased. Tammsaare ja Gailit – 2 osalejat (Jõgeva, Siimusti)

Raamat ja ajaleht - mitte ainult paberil – 1 osaleja (Jõgeva)

Tartu Ülikool

Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia – 1 osaleja (maakonnaraamatukogu)

Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia – 2 osalejat (Jõgeva, Laiuse)

Infokirjaoskuse kursus rahvaraamatukoguhoidjatele „Infopädevuse alused“ (e-kursus, tasuta) – 3 osalejat (maakonnaraamatukogu, Saare, Vaimastvere)

Esimese kooliastme muukeelsete õpilaste kõne- ja mõtlemisoskuste arendamine mitmekultuurilises keskkonnas – 1 osaleja (Siimusti)

Juunika Koolitus OÜ

Töötervishoiu- ja tööohutusalane väljaõpe – 1 osaleja (Jõgeva)

Kolmas Aste OÜ

Esmaabi täiendkoolitus – 1 osaleja (Puurmani)

Lisaks osaleti:

ERÜ maaraamatukogude suveseminar-laager „Raamatukogu kui kogukonnakeskus Läänemere maades“, ERÜ kõne- ja üldkoosolek Rahvusraamatukogus, raamatukogupäevade „Kohtume raamatukogus“ avaüritus ERMis, XIII üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev Viljandis,

lugemisprogrammi „Aitan lapsi raamatute juurde“ ettevalmistav koolitus Tartus, III Vooremaa konverents „Kas sellist haldus- ja riigireformi me tahtsimegi?“ Jõgeval, ETKA Andrase pilootkampaania teabepäev „Õppimisvõimaluste infootsingu toetamine“ Viljandis jm. Jälgiti veebi vahendusel ülekantavaid erialaseid teabepäevi jm. Puurmani Raamatukogu direktor osales vallavalitsuse korraldatud õppereisil Pihkva oblastisse.

Vt. LISA 1 Personali koolitus (lk. 24)

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused (erialane nõustamine ja

raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine, RaRS § 5(5) 4)

Vastavalt Rahvaraamatukogu seadusele korraldab maakonnaraamatukogu maakonna rahvaraamatukogude täienduskoolitust ning erialast nõustamist.

Täienduskoolituse (koolitused, stažeerimised, teabe- ja teemapäevad, koolitusreisid) õppekavad on seotud „Raamatukoguhoidja kutsestandardiga“. Õppekava põhines Raamatukoguhoidja tase 6 kutsestandardi kompetentsidel. Arendati Raamatukoguhoidja, tase 6 osa B.2.4 „Lugejateenindus; andmekogude loomine ja vahendamine“, B.2.5 „Arendustegevus“ ja B.2.6 (kutset läbiv) kompetentse.

Võeti kasutusele koolitusteadete uued vormid (seotud õppekavadega). Maakonnaraamatukogu kodulehel on avaldatud täienduskoolituse ajakava.

Täienduskoolituste finantseerimine toimub Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu ja maakonna omavalitsuste vahel sõlmitud lepingute ning projektitoetuste alusel. Projektitoetustest saadi lisaraha täienduskoolitusteks 1535 €.

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu ei ole registreeritud EHI-ses koolitusasutusena - ise korraldatakse teema- ja teabepäevi jms, koolitused tellitakse koolitusasutustelt.

Aruandeaastal korraldati üheksa täienduskoolitusüritust, neist kaks tõendit andvat koolitust (Rahvakultuuri Keskus ning Tartu Ülikool, ÜTI), kolm teabepäeva, üks teemapäev, üks stažeerimine ning kaks koolitusreisi. Ühele raamatukoguhoidjale korraldati maakonnaraamatukogus individuaalkoolitus raamatukogublogi haldamisest.

Maakonnaraamatukogu eestvedamisel kaardistasid ja kogusid maakonna raamatukogud andmeid ning fotosid mälestusmärkidest ja -tahvlitest, mis on püstitatud Jõgevamaa kirjarahvale.

Erialane nõustamine toimub telefonitsi, meilitsi ning samuti raamatukogudes kohapeal.

Aruandeaastal külastati iga raamatukogu maakonnaraamatukogu poolt keskmiselt 8 korda.

Põhirõhk kohapealsel nõustamisel oli raamatukogude kogude korraldusel ning nende ringlusel.

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOVde arv	Eelarve/ Koolituseks kulutatud summa (€)
25.02.	Teemapäev „Kuidas mõõta ja hinnata raamatukogude tööd?“		6 ak/t	37/13	194,00
	Milliseid mõõdikuid kasutatakse täna eesti raamatukogude hindamisel ja võrdlemisel?	Margit Jõgi, Rahvusraamatukogu Koolituskeskus			
	Kas ja kuidas oskavad raamatukogud kogukonnale näidata, kui kasulik on nende töö?	Kai Välbe, Rahvusraamatukogu Koolituskeskus			
	Jõgeva maakonna raamatukogud möödunud aastal: iga lõpp on uue algus. 2016. aasta maakondlik koolitusplaan	Siiri Õunap, maakonnark			
	Tähelepanekuid ja uuendusi igapäevatöös	Rutt Rimmel, maakonnark			
25.03.	Koolitus „Kultuurisündmused raamatukogus“.		6 ak/t	29/12	527,00

	Anneliis Kõiv, Rahvakultuuri Keskus				
28.04.	Teemapäev „Ungari-maa, kultuur ja kirjandus“ (Hõimurahvaste keel, kirjandus ja kultuur. 4“) Eksponeeritud olid Ungari Instituudi fotonäitus „Ungari naine“ ning ungari kirjandust tutvustav näitus „Madjaritelt eestlaste lugemislauale“. Reet, Klettenberg, Ungari Instituut		6 ak/t	33/12	387,69
Aprill-mai	Stažeerimine vabariigi raamatukogudes „Raamatukogude viimine ühtse juhtimise alla“		55 ak/t	6/2	759,92
	Rapla Keskraamatukogu, Märjamaa Vallaraamatukogu	Õie Paaslepp, Rapla Keskrk Ede Talistu, Märjamaa Vallark			
	Saku vallaraamatukogu	Ene Lodes, Saku Vallark			
	Tapa Linnaraamatukogu, Väike-Maarja Valla Raamatukogu, Kadrina Valla Raamatukogu	Kersti Burk, Tapa Linnark, Irma Raatma, Väike-Maarja Valla Rk, Ene Heide, Kadrina Valla Rk			
19.05.	Teabepäev „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“ (Euroopa Sotsiaalfondi projekti raames). ETK Andras		6 ak/t	33/11	Koolitus- ja söögikulud tasus ETK Andras
	Ülevaade ETKA Andrase tegevusest. Elukestva õppe edendamise koostöös raamatukogudega	Sirje Plaks, ETK Andras Pille Tutt, Jõgeva TÕNi koordinaator Tiina Suban, Jõgeva Täiskasvanute Keskkooli vilistlane			
	Motiveeritud raamatukoguhoidja kui kogukonna alus	Jaanus Kangur, Kangur Koolitused OÜ			
08.-10.06.	Koolitusreis „Läti raamatukogud ja kultuuriväärtused“. Läti Rahvusraamatukogu, Ogre Keskraamatukogu, Jelgava Linnaraamatukogu külastamine. Tensi Reisid A/S		18 ak/t	34/12	1644,00
08.09.	Kultuurilooline koolitusreis „Jõgevamaa kirjandusradadel. 2.“		6 ak/t	36/12	300,00
	Põltsamaa, Esku, Võisiku, Kalana, Lustivere, Väike-Kamari kirjanduslik pärand ja rahvapärимused	Siiri Õunap, maakonnark, Maili Ernits ja Tiina Kull, Põltsamaa Vallark Virve Etulaid, Tapiku rk, Riina Paluoja, Lustivere Külaselts Aivar Kokk, Riigikogu			
05.10.	Teabepäev „Raamatukogude valmisolek haldusreformiks“		6 ak/t	36/12	278,00
	Milline on teenuste (sh raamatukoguteenuste) hea kättesaadavuse mõõdupuu?	Veiko Sepp, Tartu Ülikool, RAKE			
	Paneelarutelu „Kas ja kuidas ühendada raamatukogusid?“	Panelistid: Siiri Õunap, Rutt Rimmel ja Maris Oro			

		(maakonnark), Laidi Zalekešina (Mustvee Linnark), Maris Paas (Vaimastvere rk)			
16.11.	Koolitus „Raamatukogu sotsiaalpedagoogilise töö tegijana“. Marju Selg, Tartu Ülikool, ÜTI		5 ak/t	33/13	605,00
15.12.	Aastalõpu koosviibimine, raamatukogupreemia IDAde 2016 väljakuulutamise Puurmani Rahvamajas		-	46/13	555,00
	Puurmani Muusikastudio bändid, Sadala küla teater etendus „Haldusreform“, üllatuskülalised, õnneloos, jõululaud	Siiri Õunap, maakonnark, Anneli Rätsep, Puurmani Rk			
	Kokku				9 250,61

Lisaks korraldati koostööseminar „Raamatukogu traditsioonid ja innovaatus 90-aastases linnas“ (26.05., 19 osavõtjat), kuhu olid kutsutud 90. sünnipäeva tähistanud linnade raamatukogud (Tapa, Türi, Põltsamaa, Tõrva, Nõmme). Maakonnaraamatukogus toimus ka viies vabariiklik raamatukogusüsteemi RIKS alane nõupidamine (05.05., 41 osavõtjat). Oma silmaringi said raamatukoguhoidjad avardada Iirimaa ja Põhja-Iirimaa ringreisil.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Maakonna raamatukoguhoidjad astusid üles 12 ettekande ja loenguga (2015. aastal 13), kaheksa neist olid kirjandusliku, kaks raamatukogundusliku sisuga, kaks muud. Lisaks esineb maakonnaraamatukogu direktor Rutt Rimmel regulaarselt maavalitsuse laiendatud infotundides ettekannetega maakonna raamatukogude tööst.

Vt. LISA 2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused (lk. 25).

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Üks maakonnaraamatukogu raamatukoguhoidja lõpetas Tallinna Ülikoolis Digitaaltehnoloogiate Instituudi infoteaduse eriala bakalaureuseõppe õppekava ning talle omistati sotsiaalteaduse bakalaureuse kraad.

Raamatukoguhoidja 6. taseme Rahvusraamatukogu kutsekoolituse (650 ak/t) läbis november 2015 kuni juuni 2016 Puurmani Raamatukogu direktor.

Raamatukoguhoidja kutse, tase 6 omistati (kehtiv 26.09.16. – 26.09.23.) kolmele maakonna raamatukoguhoidjale.

Üks Tartu Ülikooli Avatud Ülikooli Infokorralduse II kursuse raamatukogunduse suuna üliõpilane viibis Laiuse raamatukogus kolmenädalasel praktikal, sooritades sellest kolmel päeval praktika maakonnaraamatukogus.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Raamatukogupreemia IDA

Jõgeva Maakonna raamatukogupreemiat IDA anti välja üheksandat korda. Auhinnaks on käsitöönuikk IDA, laureaati premeerib rahaliselt ka omavalitsus. Lisaks tunnustatakse maakonnaraamatukogu poolt preemia kahte nominenti raamatutega.

Raamatukoguhoidja IDA 2016 - tandem Laidi Zalekešina ja Anu Ots (Mustvee Linnaraamatukogu), Sõber IDA - Kirjastus Varrak ja Anne Leepkaln, Elutöö IDA - Lukija Suvorova (Mustvee Linnaraamatukogu).

Kultuuriministeeriumi tunnustused

Kultuuriministeeriumi tänukiri: Maret Hurt (Vägeva)

Maakondlikud ja omavalitsuste tunnustused

Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupi tunnustuspreemia: Jaana Koppel (Jõgeva Linnaraamatukogu)

Jõgeva maavanema tänukirjad: Sirje Narits (Jõgeva Linnaraamatukogu), Kaie Põdra (Maarja), Anne Aunap (Tabivere), Marje Pagi (Aidu), Mustvee Linnaraamatukogu kollektiiv
Jõgeva linna aukiri: Tea Lall (Jõgeva Linnaraamatukogu)
Jõgeva linna aumärk: Ene Sööt (Jõgeva Linnaraamatukogu)
Jõgeva linna tänukiri: Sirje Narits (Jõgeva Linnaraamatukogu)
Jõgeva valla tänukiri: Marika Aavasalu (Kuremaa)
Mustvee Linnavalitsuse tänukiri: Mustvee Linnaraamatukogu kollektiiv
Pala valla tänukiri ja meene „Aasta tegija“: Anu Saul (Pala)
Torma valla tänukiri: Nele Tõnissoo (Torma)
Torma valla tänukiri: Ulvi Luht (Sadala)

Muud tunnustused

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni tunnustus „Jõgevamaa 2016. Aasta raamatukogu“ (maakonnaraamatukogu)

Maakonnaraamatukogu tänukirjad viiele tööjuubilaridele, kel raamatukogustaaži 20 aastat ja enam.

Omavalitsused tähistasid pidulike sündmustega oma 25. aastapäevasid. Seoses sellega peeti paljusid raamatukoguhoidjaid meeles meenete ning tulemustasuga.

Raamatukoguhoidjad olid kutsustud tänuõhtutele ning omavalitsusjuhtide vastuvõttudele.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloomustus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Raamatukogud uusi ruume ei saanud. Kapitaalremonte ei toimunud, tehti vaid mõned jooksvad hooldusremondid.

Kõige suuremaks tööks oli Tapiku raamatukogu katusevahetus. Saduküla Rahvamajal (Puurmani Raamatukogu Saduküla haruraamatukogu asub samas hoones) pandi samuti uus katus. Tabivere raamatukogu asub lasteaiahoone teisel korrusel ning kuna lasteaial vahetati aknad, sai uued aknad ka raamatukogu. Lasteaiahoone renoveerimine on sisse kirjutatud Tabivere valla arengukavasse 2014-2025.

Haldusreformi tulemusena Jõgeva piirkonnas tekkiva uue valla olulisemate investeeringute hulka aastaiks 2017–2021 on planeeritud Jõgeva Põhikooli hoone, mille juurdeehitusena on kavandatud Jõgeva Linnaraamatukogu (elluviimise aastad 2017–2018).

Elistvere ja Saare raamatukogude ruumiprobleemide lahendamisel edasiminekut ei olnud. Kuna SA Saare valla kultuuri- ja turismikeskus Kalevipoja Koda hallata olev Saare raamatukogu asub Kalevipoja muuseumiga ühes hoones, pole EL projektitoetuse ootuses tehtud majja suuremaid investeeringuid.

Kapitaalremonti vajavad Torma ja Lümati raamatukogud (seinte ja põrandate soojustamine, küttesüsteemi uuendamine).

Mööblit hangiti väga tagasihoidlikult - mõned riulid, vitriinikapp, kontorikäru jms (Tabivere, Aidu, Põltsamaa Vallaraamatukogu).

Maakonnaraamatukogus teostati ventilatsioonisüsteemi hooldus ning sõlmiti hooldusleping.

Hoone sai uue välisukse ning teostati tuulekoja remont. Teenindusosakonna saalide ja hoidla riulitele paigaldati lisavalgustus. Remonti vajab hoone fassaad.

Vt. LISA 3 Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid (lk. 26).

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Teenustele ligipääsetavus liikumispuudega inimestele maakonna raamatukogudes ei paranenud. Vaid Puurmani Raamatukogu juures täiustati hoovõtu ala kaldteele (rajati 2015. a.).

Juurdepääsu ei ole 59% raamatukogudest so 16 raamatukogus (Kuremaa, Palamuse, Siimusti, Maarja, Laiuse, Torma, Sadala, Aidu, Elistvere, Kasepää, Pala, Tabivere, Saare, Pajusi raamatukogudes, Jõgeva Linnaraamatukogus, Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku ja Lustivere osas ning Puurmani Raamatukogu Saduküla haruraamatukogus). Üheksa neist asuvad teisel korrusel.

Liikumispudega inimeste teenindamiseks lähevad raamatukoguhoidjad (etteteatamisel) esimesele korrusele/õue või on korraldatud koduteenindus.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Infotehnoloogiline keskkond maakonna raamatukogudes ei paranenud. Kasutajate käsutuses olevate arvutitöökohtade arv vähenes 71-lt 68-le, seoses arvutite töökõlbmatuks muutumisega. Infotehnoloogiakulud vähenesid 11,3%. Uus arvuti monitor osteti Voore raamatukogule ja maakonnaraamatukogule, Torma raamatukogule osteti üks kasutatud arvuti, Pala raamatukogu töötaja sai uue tööarvuti annetuseks, Jõgeva Linnaraamatukogu sai linnavalitsuse liisinguga töötajatele kolm arvutit.

Maakonna raamatukogudesse soetati kaks fotoaparaati (Siimusti, Maarja), kaks kontorikombaini (Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku ja Lustivere osad), printer ja koopiamasin (Lümati), skannerid (Voore, Maarja) ja tšekiprinter (Jõgeva).

Uusi WiFi levialasid ei lisandunud, mitmes paigas on WiFi levikuga probleeme. WiFi puudub endiselt viies maakonna raamatukogus (Elistvere, Kaarepere, Kasepää, Maarja, Puurmani Raamatukogu Saduküla haruraamatukogu). Ülikiire internet on vaid Jõgeva Linnaraamatukogus (allalaadimine 100 Mbit/s ja rohkem), kiire (allalaadimine alla 100 Mbit/s) Puurmani ja Palamuse raamatukogudes ning Põltsamaa Vallaraamatukogu Lustivere osas), ülejäänud maakonna raamatukogudes on internet aeglane (alla 29 Mbit/s). Internetikiirus paranes Pajusi (Telia asemel leping Elisaga) raamatukogus, jäädes samas ikkagi aeglase interneti kategooriasse. Maakonnaraamatukogus kasvasid infotehnoloogiakulud 17,9%. Sõlmiti sihtotstarbelise projekti „Kirjanduse ja arvutite soetamine väikestele raamatukogudele“ raames saadud arvutite kasutusrendilepingud Puurmani Raamatukoguga Saduküla haruraamatukogule kahe arvuti ja ühe monitori ning Lümati raamatukoguga ühe arvuti ja ühe monitori rendile andmiseks ajavahemikuks 23.03.2016.-31.03.2019.

3. Kogud (kogude komplekteerimine ja töötlemine)

Vastavalt Rahvaraamatukogu seadusele (RaRS § 5(5) 1) korraldab maakonnaraamatukogu maakonna kogude komplekteerimist ning töötlemist. Kogude arenduse osakond kogub kokku ja edastab info (koostab tellimislehed) uute väljaannete kohta maakonna raamatukogudele. Esitatud tellimused edastatakse raamatute vahendusfirmadele ja kirjastustele. Kogude arendusosakonnas töödeldakse väljaanded raamatukogunduslikult ning sisestatakse kirjed raamatukogusüsteemi RIKS. Töödeldud väljaanded toimetatakse maakonna raamatukogudesse laiali kord kuus. Saatelehed tehakse kaks korda kuus ning soovi korral saavad raamatukogud raamatutel sagedamini järel käia.

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Raamatukogutöötajad, tundes oma lugejaid, arvestavad raamatute tellimisel nende soovidega, lähtudes samas oma raamatukogu rahalistest võimalustest, arvestades ka maakonnaraamatukogu kogude arenduse osakonna soovitusi. Jälgitakse väärtkirjanduse ja meelelahutusliku kirjanduse tasakaalu. Peetakse silmas, et kaetud oleks kõigi lugejarühmade vajadused. Loetakse rohkem uuemat kirjandust ja ajakirju, eelistatud on eesti kirjandus. Meeste lugemissoovidest lähtudes komplekteeritakse liigilist kirjandust, eriti ajalugu ja sõjandust, naistele pigem ilukirjandust, nii eesti kui välismaa menuautoreid. Õpilastele komplekteerimisel arvestatakse ka koolikirjanduse nimekirjadega. Eluloo-, mälestuste- ja enesebiraamatuid ning aianduse ning käsitöö alased väljaandeid soetatakse lugejate sihtrühmade huvidest lähtuvalt hulgaliselt.

Kogude suurus maakonnas oli aruandeaasta lõpuks 434 275 väljaannet (2015. a. 445 044 väljaannet).

Ostud 12 213 eksemplari (raamatud 11 515, auvised ja elektroonilised väljaanded kuus, muud väljaanded 25, perioodika 667 aastakäiku).

Annetused 1132 eksemplari (raamatud 1040, auvised ja elektroonilised väljaanded 13, käsikiri neli, muud väljaanded 2, perioodika 73 aastakäiku). Annetused moodustasid 8,48% kogude juurdekasvust. Annetajateks on eraisikud, autorid, omavalitsused, asutused jt.

Kustutati 27 988 eksemplari.

Puurmani Mõisakooli raamatukogust võeti üle Puurmani raamatukogule 3874 eksemplari.

Raamatute soetamiseks kulutati 132 297,60 € (2015. a. 125 024,29 €), perioodikale 32 744,00 € (2015. a. 34 178 €) ning auvistele ja elektronväljaannetele 59 € (2015. a. 121 €) ja muudele (lauamängud, atlased-kaardid) väljaannetele 249,40 €.

3.1.1 Raamatute komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatutele kulus komplekteerimiskuludest 80,01% (2015. a. 78,4%), millest suure osa moodustas ilu- ja lastekirjandus. Projektirahadest osteti maakonda 260 nimetust väljaandeid, kokku 311 eksemplari.

Raamatukogud ostavad raamatuid ka ise, jälgides soodushindadega pakkumisi e-poodidest, peamiselt Apollost ja Ersenist.

Soetatud väljaannetest moodustas eestikeelne kirjandus 90,5%. Venekeelset kirjandust osteti Raja raamatukogule, Mustvee ja Jõgeva Linnaraamatukogudele. Inglisekeelset kirjandust osteti maakonnaraamatukogu lasteosakonnale.

Raamatuid osteti valdavalt 1-2 eksemplari.

Järelkomplekteerimist tehakse väljaannetele, millel on suurem nõudlus.

E-raamatuid aruandeaastal ei ostetud.

Raamatu keskmine hind 2016. aastal oli 11,49 € (2015. a. 11,17 €).

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat soetati aruandeaastal 713 nimetust, neist 71 nimetust saadi annetustena. Perioodika ost moodustas komplekteerimiskuludest 19,8% (2015. a. 21,4%), elaniku kohta 1,03 € (2015. a. 1,06 €).

Raja raamatukogus on perioodika venekeelne, v.a. maakonna ajaleht „Vooremaa“. Mõnes raamatukogus on võõrkeelset perioodikat üksikud nimetused, peamiselt Burda. Mustvees komplekteeritakse nii eesti- kui venekeelset perioodikat.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviste ja elektrooniliste väljaannete komplekteerimiskulud moodustasid 0,04% (2015. a. 0,08%). Ostetakse neid minimaalselt, enamasti koos paberraamatuga. Aastas ilmub mõni heliraamat (sari „Kirjanike hääled“), mida on mõned eksemplarid ka maakonna raamatukogudesse tellitud.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Kogude elektroonilised inventuurid toimusid aruandeaastal maakonnaraamatukogus, Siimusti raamatukogus ja Puurmani Raamatukogu Mõisakooli välislaenutuspunktis. Kogude puhastamise käigus kustutati maakonnas raamatukogudest kokku 27 988 arvestusüksust väljaandeid (2015. a. 16 350).

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Maakonnas pakutavate raamatukoguteenuste kvaliteet ei ole ühtlane, kuigi see on olnud maakonnaraamatukogu poolt korraldatavate koolituste ning nõustamisete üks eesmärke. *Tasuta teenusteks* on väljaannete laenutamine, reserveerimine, avaliku teabe ning andmebaaside kättesaadavaks tegemine ja teatmebibliograafiline nõustamine, erivajadustega sihtrühmadele teenuste osutamine, maakonnasisene RVL. Kümnes raamatukogus on võimalik laenutada kokku 20 e-lugurit. Paljudes raamatukogudes on väljapool tööaega võimalik väljaandeid tagastada tagastuskastidesse. Pakutakse ka virtuaal-, interaktiivseid ning m-raamatukoguteenuseid (*vt allpool*).

Tasuliste teenustena pakutakse printimis-, paljundamis-, skaneerimis-, kiletamis- ja lamineerimisteenust (osades maaraamatukogudes tasub KOV), maakonnaväline RVL, ruumide rent jms.

E-teenused ja nende levik maakonnas

Raamatukogude teenusekvaliteet e-keskkonnas on üldjoontes rahuldav. Kõik maakonna rahvaraamatukogud omavad kas veebi või/ja sotsiaalmeedia väljundit. 17 raamatukogu kasutavad paralleelselt nii kodulehe/blogi kui ka sotsiaalmeedia väljundeid.

Raamatukogusüsteem RIKS (vt 4.9. Andmebaasid)

Raamatukogu kaudu pakutavat pääsu internetti võimaldavad kõik maakonna rahvaraamatukogud.

Raamatukogu oma veebisait (koduleht/blogi) puudub Elistvere, Maarja ning Saduküla raamatukogudel. Saare raamatukogul on ühine koduleht raamatukogu haldava sihtasutusega. Aruandeaastal raamatukogude veebisait ei lisandunud. Uue kodulehe sai Laiuse raamatukogu (koduleht puudus jaanuar-september) ning uue kujundusega raamatukogublogi Voore raamatukogu. Koos kajastumisega kohalike omavalitsuste ja sihtasutuse kodulehtedel on raamatukogud kokku 50 veebisaidil (vt. 4.2. Virtuaalkülastused).

Interaktiivset raamatukoguteenust pakuvad 22 rahvaraamatukogu, interaktiivsete teenuste koguarv on 26 (FB kontod on ka Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku ja Lustivere osadel ning kirjandusblogi maakonnaraamatukogul). Aruandeaastal uusi FB kontosid ei lisandunud. Raamatukogude sotsiaalmeedia postitusi registreeriti 2797 (2015. a. 2449). Aktiivsemad raamatukogude sotsiaalmeedia kontode haldajad olid Põltsamaa Vallaraamatukogu (408 postitust), Mustvee Linnaraamatukogu (264 postitust), Jõgeva Linnaraamatukogu (254 postitust), maakonnaraamatukogu (235 postitust).

Maakonnaraamatukogu kodulehel asuva kirjandusblogi „Raamatukoguhoidja lugemissoovitus“ kaudu soovitati 31 raamatut, blogi külastati 1667 korral.

E-teavikute kogu. Maakonnas on neli e-raamatut (litsentsi), neist üks maakonnaraamatukogus. Viimast laaditi alla vaid ühel korral (2015. a. kahel korral).

E-infoteeninduse kaudu mõningaid e-päringuid esitatakse, kuid eraldi päringutena neid RIKSis ei registreerita.

Elektrooniline dokumendiedastus – aruandeaastal registreeriti 27 (2015. a. 12), neist maakonnaraamatukogus 25.

M-seadmete teenuseid registreeriti kokku 20 (2015. a. 38).

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

AIPi kasutajate arv vähenes võrreldes eelmise aastaga 17%, kasutuskordade arv 10%. Inimesed on järjest paremini varustatud isiklike nutiseadmetega ning ka raamatukogus pigem WiFi ja oma isiklike nutiseadmeid kasutavad. Samuti on oluliselt paranenud kodudes internetiühendus. Valdavalt käiaksegi AIPis ID-kaardiga vajalikke toiminguid tegemas. Kui neid toiminguid mingil põhjusel teha ei saanud, langes ka AIPi kasutatavus.

AIPi kasutajaid registreeriti maakonna rahvaraamatukogudes 1768 (2015. a. 2124), AIPi kasutamiskordi 12 511 (2015. a. 13 950). Viimase viie aasta võrdluses on AIPi kasutuskordade arv maakonna raamatukogudes vähenenud 47%, maakonnaraamatukogus 72%.

Aasta jooksul oli palju probleeme Jõgeva Linnaraamatukogu AIPi vanade arvutitega.

Külastajatel oli põhjust nuriseda, sest ainult üks arvuti kaheksast oli rahuldavas seisukorras. Kõik AIPi arvutid vahetati välja linnavalitsuse kasutatud, kuid töökorras arvutite vastu.

Kõige enam oli AIPi kasutajaid maakonnaraamatukogus – 374, kasutuskordi 1382.

Maaraamatukogudest oli AIPi kasutajaid kõige enam Põltsamaa Vallaraamatukogus - 159, kasutuskordi 1257, Pajusi raamatukogus 133, kasutuskordi 1095 ning Saare raamatukogus 78, kasutuskordi 1040.

Kõige vähem oli AIPi kasutajaid Sadala raamatukogus - kaks (kasutuskordi kaks), Raja raamatukogus neli (kasutuskordi 17), Elistvere raamatukogus seitse, kasutuskordi 16).

Voore raamatukogu toob AIPi kasutajate vähenemise põhjuseks peaaegu poole võrra Voore õpilaskodu likvideerimise. Samas näiteks Pajusi raamatukogus kasvas AIPi külastuste arv 14% ning tuleb kasutada ka eelregistreerimist. Üldjuhul AIPi eelregistreerimise vajadus puudub. Raamatukogude kogemuste põhjal võib väita, et kiire internetiühenduse ja korraliku riistvara ning vajaliku tarkvara olemasolul külastatakse AIPi siiski olulisel määral.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Aruandeaasta raamatukogude kasutamise osas muudatusi ei toonud: langesid nii raamatukogu kasutajate, laenutuste kui ka külastuste, sh. virtuaalkülastuste arvud. Viimane on tingitud sotsiaalmeedia kasutamise hüppelisest kasvust. Samas oskuslikult raamatukogu kodulehte ning

sotsiaalmeediakontot hallates võidavad sellest mõlemad. Nii näiteks annab Palamuse raamatukogu iga kord, kui kodulehele midagi uut postitab, sellest teada ka FB kontol ning jagab seal kodulehele viivaid linke.

Aruannetes tuuakse esile, et maaraamatukogude külastuste põhjused ja sisu on ajas muutunud - rohkem on sotsiaalselt suhtlemist ning raamatukogu külastusaeg on pikenenud. Inimesi toob raamatukokku nende sotsiaalruumikesksus - koostöö kogukonnaga ja külaseltsidega ning vaba aja veetmise võimalused raamatukogus, sh klubiline tegevus. Raamatuid ja lugemist vajatakse enim vaba aja sisustamiseks ja eneseabiks ning vähem õpinguteks. Jätkuvalt on probleemiks noorte ja laste lugemishuvi vähenemine.

Raamatukogu kasutamise vähenemise põhjuseks on lisaks elanikkonna vähenemisele ka vaba aja sisustamise võimaluste paljus, sh sotsiaalmeedia plahvatuslik levimine, noortekeskuste tekkimine, õpilaste koolivälise aja tegevuste rohkus jms. Omavalitsused peaksid rohkem panustama raamatukogude füüsilisse keskkonda, parandama IT kasutamise võimalusi. Riigilt ootaks näiteks laenutus/tagastusautomaatide soetamise korraldamist. Raamatukoguteenuse kättesaadavuse suurendamiseks oleks abiks raamatubuss, kuid seda ei suuda omavalitsused soetada. RVL-i teenus, mis kiiresti tagaks raamatu lugejale, peaks olema riiklikul või kohalikul tasandil korraldatud ja tasutud.

Maal tuleb raamatukoguhoidjatel olla nupukas, kasutamaks muutunud oludes ära kõiki võimalusi lugejate teenindamiseks. Nii näiteks tuleb lugeja ära teenindada kiiresti, liinibussi saabumis- ja väljumisaja vahepealsete minutite jooksul. Eelnevalt on lugeja helistanud raamatukogusse, et raamatukoguhoidja teaks valmis panna raamatukoti ning üle raamatukoguukse laenutatakse ja tagastataksegi raamatud ära. Või siis lugejad, kel pole mingil põhjusel võimalik raamatukokku tulla, saavad kokkuleppel kohaliku kauplusega jätta sinna tagastatavad raamatud ning saavad sealt kätte raamatukoguhoidja poolt sinna valmis pandud raamatud.

Kõige enam külastatakse esmaspäeviti, teisipäevast külastused vähenevad ühtlaselt kuni pühapäevani. Kellaajaliselt on raamatukogude külastamise tipp tund ajavahemikus kell 11-12. Hüppeliselt väheneb raamatukogude külastamine peale kella 16.

Maakonna lugejate lemmikuteks aruandeaastal olid: Jeff Kinney „Ühe äpardi päevik“, Mart Sander „Litsid“ (1.), Erik Tohvri „Äri ja armastus“, Tea Lall „Katki“, Margit Kilumets „Jaak Joala“.

Maakonnaraamatukogu lugejate eelistused olid: Mart Sander „Litsid“ (1.), Olavi Ruitlane „Vee peal“, Margit Kilumets „Jaak Joala“, Kalle Muuli „Vilja teine elu“, Stig Rästa „Minu Kennedy“.

Tabel 5

Raamatukogu	Lugejad 2015	Lugejad 2016	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	12 401	11 704	-697
Sh keskk	1 916	1 906	-10

Raamatukogu	Külastused 2015	Külastused 2016	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2015	Virtuaal-külast. 2016	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	221 451	210 002	-11 449	90 959	90 540	-419
Sh keskk	42 614	42 414	-200	20 409	19 535	-874

Raamatukogu	Laenut-d 2015	Laenut-d 2016	Muutus (+/-)	Päringud 2015	Päringud 2016	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	359 214	339 861	-19 353	2 984	2 340	-644
Sh keskk	58 994	57 103	-1 891	745	553	-192

Maakonna raamatukogude teenuseid kasutab 36,7% elanikest (2015. a. 38,4%), neist on lapsed 28,3% (2015. a. 27,8). Raamatukogu kasutajatest oli laenajaid 81% (2015. a. 77,7%).

Kojulaenutusi oli laenutuste üldarvust 97% (2015. a. 97,3%).

Külastusi elaniku kohta oli 6,6 (2015. a. 6,9), virtuaalkülastusi elaniku kohta 2,8 (2015. a. 2,8).

Külastuste koguarvust (külastused + virtuaalkülastused), moodustasid virtuaalkülastused 30%, maakonnaraamatukogul 32%.

Laenutuste arv elaniku kohta oli 10,7 (2015. a. 11,1). Ilu- ja lastekirjanduse laenutuste osakaal laenutuste üldarvust kasvas veelgi ka aruandeaastal, moodustades 60,1% (2015. a. 57,7%). Võõrkeelse kirjanduse laenutuse osakaal oli 5,5% (2015. a. 4,7%). Võõrkeelse kirjanduse laenutustest moodustas 97% venekeelne kirjandus.

Perioodika laenutuste osakaal oli 20,9% (2015. a. 21,7%). Elistvere, Vägeva, Sadala, Aidu raamatukogudes ning Puurmani Raamatukogu Saduküla haruraamatukogus moodustas perioodika laenutuste osakaal üle poole laenutustest.

Maakonnaraamatukogu hõlve oli 44,8 (2015. a. 44,7), laste protsent lugejatest 34,7 (2015. a. 33,8).

Külastusi elaniku kohta oli 10 (2015. a. 9,9), virtuaalkülastusi elaniku kohta 4,6 (2015. a. 4,7), laenutusi elaniku kohta 13,4 (2015. a. 13,8). Maakonnaraamatukogu kasutajatest oli laenajaid 91% (2015. a. 21%). Kojulaenutusi oli laenutustest 95% (2015. a. 96,1%). Laste laenutuste protsent oli 29 (2015. a. 26,9). Ilu- ja lastekirjanduse osakaal laenutuste üldarvust on 65% (2015. a. 60,5 %), võõrkeelse kirjanduse laenutuste osakaal oli 1,3% (2015. a. 0,79%), perioodika kojulaenutuste osakaal oli 6,3 (2015. a. 8,5).

Maakonnaraamatukogus tegeldakse aktiivselt võlglaste probleemiga. Süsteemselt saadetakse e-kirju, nii meeldetuletusi tähtaja lõppemisest kui ka võlgnevustest: Kuus helistatakse üks-kaks korda ning saadetakse kirju ka paber kandjal täiendava tähtaja andmiseks, mida oli aruandeaastal vaid kaks (2015. a. 15). Kui võlglased sellele ei reageeri, saadab linnavalitsus ettekirjutuse hoiatuse, ka sellele mittereageerimisel alustab menetlust kohtutäitur. Kohtutäituri menetluse tulemusena tasus viivise ja maksis trahvi tagastamata teavikute eest viis võlglast.

Infopäringud (teatmebibliograafilise töö korraldamine)

Vastavalt Rahvaraamatukogu seadusele (RaRS §5(5)5) korraldab maakonnaraamatukogu maakonna teatmebibliograafilist tööd. Samas vajadus selle järele on pidevalt vähenenud. Raamatukoguhoidjad on osalenud erineva etteandmebaaside tutvustamiseks korraldanud koolitustel ning saavad otsingute tegemisel erinevatest andmebaasidest ise hakkama. Ka pöördumiste arv, leidmaks soovitud infot raamatukoguhoidja vahendusel, on jätkuvas languses. Kiireimat abi faktide ja info leidmiseks saab internetist. Võrreldes eelmise aruandeaastaga kahanes registreeritud infopäringute arv maakonnas 22%, maakonnaraamatukogus 26%. Valdavalt esitatakse päringud kohapeal, telefonitsi ning meilitsi. Jätkuvalt tuntakse huvi kodulooliste teemade vastu, millele vastuste leidmine on väga ajamahukas. Omapäraseks päringuks on maaraamatukogu kaudu inimeste otsimine. Näiteks kooli kokkutulekute organiseerimisel, teades vaid, et otsitav on kunagi sealses koolis õppinud või on aastakümneid tagasi töötanud kohalikus postkontoris (alles ei ole aga kumbagi) jne.

4.3 RVL teenindus

Aruandeaastal RVLi kasutamine vähenes. RVL-i tellimusi saadi 6082 eksemplarile (2015. a. 7111), teistelt raamatukogudelt telliti 5777 eksemplari (2015. a. 6896).

RVL-i tellimusi said kõik maakonna raamatukogud. Suurimateks RVLi raamatute väljalaenutajateks olid maakonnaraamatukogu (2370 eks), Jõgeva Linnaraamatukogu (1008 eks), Põltsamaa Vallaraamatukogult (621 eks) ning Mustvee Linnaraamatukogu (591 eks).

Maakonnaraamatukogu tegeles jätkuvalt maakondliku RVL-i laiali- ja edasitoimetamisega. See on ühildatud igakuiste maakondlike pakiringidega uute teavikute koheletoimetamiseks. Lisaks kasutatakse RVL-i tellimuste täitmiseks muid võimalusi (vabatahtlikud, koolibuss, vallatöötajad jne). Suuresti on vähenenud tellimused õppetöök vajaliku kirjanduse laenutamiseks.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Kogude komplekteerimisel on esikohal eesti lastekirjandus. Tänu väikelaste lugemishuvile on vaja muretseda ka neile rohkem eakohaseid raamatuid. Väga hästi täidab seda ülesannet sari „Loomalood lastele“ ja muu väikelastele ilmunud väljaannete valik.

Maakonna raamatukogudesse on ostetud piisavalt laste- ja noorsookirjandust arvestades aruandeaasta rahalisi võimalusi.

4.4.2 Raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2015	Lug-d 2016	Muutus (+-)	Külast-d 2015	Külast-d 2016	Muutus (+-)	Laenut 2015	Laenut 2016	Muutus (+/-)
Linna/ maak. rmtk	3 444	3 309	-135	68 276	63 020	-5 256	49 060	48 277	-783
sh keskk	647	661	+14	14 579	13 862	-717	15 245	15 757	+512

4.4.3 Laste- ja noorteteenindus sh. lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Kõik laste raamatukogu kasutamise statistilised näitajad on aruandeaastal langenud. Arvude vähenemise üks põhjus on laste arvu vähenemine maakonnas, kuid väga tõsiseks põhjuseks on õpilaste tagasihoidlik lugemishuvi muude tegevuste kõrval.

Lugejate huvi, õpetajate soovitatud kirjandus ja suvelugemise soovitused on suunatud enamasti ilukirjandusele. Huvi ja vajadus aimekirjandust lugeda on vähenenud, teadmisi saadakse pigem interneti vahendusel. Ka koolitöodes teatmekirjanduse kasutamise vajadust asendab internet. Koostöö koolide ja raamatukogude vahel kooliealiste õpilaste lugemisharjumuste kujundamisel on hea. Eesti Lastekirjanduse Keskuse projektid – Nukitsa konkurs ja ettelugemise võistlus „Meri lastejuttudes“ – andsid põhjuse korraldada maakondlikke võistlusi ja innustada lapsi lugema. Nukitsa konkursi edukaks läbiviimiseks korraldati raamatunäitusi ja raamatututvustusi, maakonnast laekus 478 hääletussedelit. 2017. aastal algava projektiga „Aitan lapsi“ soovis ühineda seitse maakonna raamatukogu – Jõgeva ja Mustvee linnaraamatukogud, Põltsamaa Vallaraamatukogu ning Torma, Tabivere, Palamuse ja Voore raamatukogud.

Vabariikliku merekultuuri aasta tähistamiseks korraldati hulgaliselt mereteemalisi raamatunäitusi ja raamatukoguüritusi. Üleriigilisel ettelugemispäeval loeti maakonna raamatukogudes merejutte. Eesti Lastekirjanduse Keskuse korraldatud ettelugemise võistluse „Meri lastejuttudes“ kohaliku eelvooruga korraldas maakonnaraamatukogu lasteosakond Jõgeva Linnaraamatukogus, Tallinnasse võistlema sõitis õpilane Pala koolist.

Maakonnaraamatukogu lasteosakonnas toimus mereteemaline kirjandusviktoriin, tublimad sõitsid preemiareisile Peipsi järve äärde Mustveesse. Paberlaevade näitus oli välja pandud Palal. Paberlaevukeste meisterdamise võistlus, võistlustööde näitus ja tänuüritus „Laevameistrite kokkutulek“ toimusid Põltsamaal. Võistlus kandis nime „Laevukesed Põltsamaale“ ning sellega tähisati ka Põltsamaa linna 90-ndat sünnipäeva.

Lugemisharjumuste kujundamise eesmärki kannab ka maakonnaraamatukogu lasteosakonna suvelugemise projekt, mille edukaks läbiviimiseks koostatakse soovitusnimekirjad erinevatele vanuseastmetele. „Tublide laste päeval“ tehakse kokkuvõtted. Soovitava suvelugemise nimekirjad koostati ka Voore raamatukogus.

Populaarsed on kohtumised lastekirjanikega maakonna raamatukogudes. Külas käisid Ilmar Tomusk, Juhani Püttsepp, Andrus Kivirähk, Margus Karu, Marko Kaldur ja näitleja Loore Martma.

Et innustada õpilasi ise kirjutama, toimus omaloomingu võistlus Maarjas. Siimustis korraldati omaloomingupäeva kirjanduskonverents.

Vt. LISA 4 Laste-ja noorteüritused (lk. 27-29).

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Kui 2015. aastal ei osutanud raamatukogud koduteenindust ise või ei tegelenud selle korraldamisega (sotsiaaltöötajad, vabatahtlikud) 15 maakonna raamatukogu, siis aruandeaastal oli neid raamatukogusid kolm (Kaarepere, Kasepää, Kuremaa).

Koduteeninduse soovijaid registreeriti aruandeaastal 23 (2015. a. 20) raamatukogu teeninduspiirkonnas. Neist nelja raamatukogu (Pala, Palamuse, Saduküla, Voore) teeninduspiirkonnas on koduteenindus korraldatud vaid sotsiaaltöötajate abil. Mustvee Linnaraamatukogu, Tabivere ning Saare raamatukogu teeninduspiirkonnas on koduteenindusel kasutusel nn segateenus, kus seda osutavad nii raamatukoguhoidjad kui ka sotsiaaltöötajad. Aruannetes on mainitud ka nn osalist koduteenindust, kus liikumisraskustega ja vanemad inimesed tellivad endale raamatuid välis teeninduspunkti, kust siis keegi lähedane või naaber talle

raamatuid viib (Torma), või kus talvekuudel viib raamatukoguhoidja raamatuid koju, kuid suvekuudel käib inimene ise raamatukogus (Kuremaa).

Koduteeninduse kasutajate arv kasvas eelmise aruandeaastaga võrreldes maakonnas kuue võrra (2015. a. 61), samas koduteeninduse kordade arv vähenes 64 võrra. (2015. a. 1036).

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	972	5	67

Märkus: osaline koduteenindus ning sotsiaaltöötajate abil raamatute saatmine ei kajastu tabelis.

Raamatukogusüsteemis RIKS registreeritakse erivajadustega lugejad vastavas lugejagrupis ning lugejate registreerimiskaartidele/-lehtedele võetakse koduteenindust vajavatele selle kohta allkiri. Üldjuhul osutatakse koduteenindust raamatukoguhoidjate poolt kuus, kuid ka sagedamini (kord nädalas) või harvemini (kord kvartalis). Maakonnaraamatukogu kasutuses on selleks linna sotsiaalosakonna elektriauto. Teistes raamatukogudes toimub transport raamatukoguhoidja isikliku autoga (osades omavalitsustes kompenseeritakse kulud), rattaga, jalgsi. Osutatavateks koduteenusteks olid: raamatute ja ajakirjade laenutamine ja tagastamine, päringutele vastamine, uudiskirjanduse tutvustamine, soovitud teoste järjekorda lisamine ja koopiategemine.

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
<u>Tabivere raamatukogu</u>	1	13
A. Uustulndi raamatu „Tuulte tallermaa“ ettelugemine Tabivere Sotsiaalkeskuse hooldekodus		
<u>Torma raamatukogu</u>	1	8
Jutuvestmispäev Torma erivajadustega inimeste päevakeskuses		
<u>Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu</u>	24	214
Väljaannete tutvustamine ja ettelugemine Lõuna-Eesti Hooldekeskuse Põltsamaa Kodus		
Kokku	26	235

Võrdluseks - 2015. aastal korraldati 5 üritust 82 osavõtjale.

Uueks teenuseks oli maakonnaraamatukogu poolt Lõuna-Eesti Hooldekeskuses Põltsamaa Kodu eakatele korraldatavad regulaarsed vestlusringid, kus loetakse ette raamatuid ning artikleid, millele järgneb arutelu kuuldu üle.

Lisaks on korraldatud koostöö veel mitmete erivajadustega inimesi teenindavate asutustega.

MTÜ Pajusi Valla Abikeskuse (asendushooldusteenust osutav hoolekandeaustus) hooldealused osalevad Aidu raamatukogu korraldatavatel üritustel. Saare raamatukogu vahendab Kääpa Hooldekeskusesse raamatuid lamavatele hoolealustele.

Maakonnast on tuua ka vastupidine näide, kus psüühilise erivajadusega õpilase tekitatud probleemid viivad raamatukogu (asub ühes majas kooli ning lasteaiaga) asukoha muutmiseni ning raamatukogu saab eraldi sissepääsu.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

Aruandeaastal toimus hulgaliselt ning heal tasemel raamatukogusündmisi, mis pakkusid eri võimalusi vaba aja sisustamiseks ning enesearenduseks. Raamatukoguüritusi korraldati 749 (2015. a. 661), neist sai osa 19 487 inimest (2015. a. 16 624). Näitusi ja väljapanekuid korraldati kokku 830 (2015. a. 748), sh kunsti-, foto-, virtuaalnäitusi jne. Raamatukogude valmisolek koostöök on kasvanud ning parimad üritused ongi sündinud koostöös. Koostöösuhteid võib kohalikul tasandil hinnata rahuldavaks/heaks, riiklikul tasemel heaks/väga heaks, rahvusvahelisel tasemel siiski mitterahuldavaks/juhuslikeks.

4.6.1 Kohalikul tasandil

Raamatukogudel tuleb saavutada veelgi suurem ühtsus kogukonnaga, sest neist on kujunemas piirkonna tegevuskeskused/teenusekeskused. Paremas olukorras on raamatukogud, kus kogukonnad on ühtsed. Siit tuleneb ka raamatukogu roll kogukonna ühendajana ja kooshoidjana. Korraldatavad teema-aastad annavad palju võimalusi kogukonna kaasamiseks raamatukogu tegemistesse. Samuti tuleb raamatukogudel reageerida kõikidele kohalike kogukonna ettevõtmistele ja nendes osaleda.

Teenuste osutamine kogukonnale raamatukogude poolt või raamatukogude ruumides

Seoses haldusreformiga töötasid mitmetes raamatukogudes küsitluspunktid haldusterritoriaalse korralduse kohta. Raamatukogu ruumides toimuvad volikogude külalisistungid ning erinevad koosolekud:

Aidu raamatukogus on avatud tööpäeviti 10.00-14.00 Omniva postipunkt. Raamatukogus toimus kunstiline eneseväljenduskursus kogukonna elanikele.

Voore raamatukogus saavad elanikud tasuta vallale sularahas kommunaalmakse.

Mustvee Linnaraamatukogus võetakse vastu maakonnalehe kuulutusi ja kaastundeavaldusi.

Tänutäheks saab raamatukogu maakonnalehe aastatellimuse. Kui tegevuse lõpetas Swedbanki pangabuss, hakkas kaks korda kuus raamatukogu lugemissaalis linnarahvast nõustama pangatöötaja. Siin jagatakse ka turismiinfot.

Põltsamaa Vallaraamatukogus oli võimalus anda allkiri petitsioonile toetamaks Adavere-Põltsamaa kergliiklustee rajamist.

Jõgeva Linnaraamatukogus käib koos Jõgevamaa diabeetikute seltsi juhatus.

Laiuse raamatukogu ruumides saavad kokku ja viivad läbi oma üritusi Laiuse kodutütred. Samuti korraldatakse siin Laiuse Jaan Poska Põhikooli koolipere 1. septembri pidulikke koosviibimisi koolipersonalile.

Osalemise kohaliku kultuurielu korraldamisel ja kogukonna ürituste läbiviimisel

Kuus raamatukoguhoidjat kuulub kohalikesse volikogudesse ning nende komisjonidesse, üks raamatukoguhoidja on vallavalitsuse liige. Samuti osaleti haldusreformi kultuuri-, spordi- ja vaba aja teemarühmade koosolekutel.

Kuna Mustvee Linnaraamatukogu direktor on ühtlasi ka Mustvee Kultuurikeskuse direktori kt, on raamatukogu töötajad haaratud kogu linna kultuuritöö korraldusse (korraldada aidati Mustvee Linna Päevi, Mustvee sügislaata, Peipsi Folki, jõulupidusid ja –laatasid jm.).

Siimusti raamatukogu hallata on raamatukogu ruumides asuv Eeva Niinivaara mälestustuba (kõikidele huvilistele muuseumitundide korraldamise kõrval hoiab raamatukogu Siimusti raamatukogu seltsingu kaasabil korras ka E. Niinivaara mälestusparki).

Puurmani Raamatukogu lööb kaasa rahvamajaga ja vallavalitsuse poolt korraldatavatel üritustel (koostöös rahvamajaga asuti taaselustama kohalikku kinokultuuri. Lasteseansside ajal pakutakse alati ka endavalmistatud limonaadi ja popkorni. Koostöös Tõllakuuriga (toitlustusasutus) korraldati mõisa pargis öökino koos kohvikuga ning sushikoolitus. Raamatukogu aitas korraldada vallavalitsuse poolt organiseeritud külade päeva, maleturniiri, tervise- ja lastekaitsepäeva (küpsetati pannkooke, raamatukogu direktor oli kostümeeritud Pipiks), laste töö- ja puhkelaagrit (koos ööbimisega metsas), omaloomingu konkurssi, Puurmani vald - 25 juubeliüritust).

Maakonnaraamatukogus korraldatakse praegu ainsana Põltsamaa linnas filmiseansse (väärtilme näidati 20 korral, lisaks kolmel korral lastefilme. PPAFFi alafestivali „Kino maale“ raames näidati üheksal korral „Euroopa laste 3-6 programmi“ multifilme lastele).

Saare raamatukogu kui sihtasutuse osa tegevuste amplituuda on mõnevõrra teistest raamatukogudest erinev (raamatukogu on kaasatud kõikidesse sihtasutuse tegemistesse: nõupidamised, erinevad projektid, ürituste ettevalmistamised ja läbiviimised jms.).

Uudne oli, et raamatukogud olid kogukonnaüritustel väljas kohviku, muinasjututoa ja raamatupesaga (Esku koolimajas toimunud perepäeval tegutses Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku osas jõulukohvik, Maarja raamatukogu osales kogukonna jõulupäeval muinasjututooga, Torma raamatukogu rahvamajas korraldatud laste pereüritusel Päkapiikula raamatupesaga).

Maakonnaraamatukogu tähistas koos kogukonnaga Põltsamaa linna 90. sünnipäeva ning 250. aasta möödumist esimese eestikeelse perioodilise väljaande „Lühhike õppetud“ väljaandmisest Põltsamaal (kuulutati välja fotokonkurss „Neli aastaega Põltsamaal“, millest koostati fotonäituste sari. Fotokonkursi võitjat premeeriti õhtusöögiga kahele Põhjaka mõisas. Populaarseks osutus peamiselt Põltsamaa amatörfotograafi Ellar Sügiste filmiarhiivi leidudest kokku pandud filmiöö „Põltsamaa liikuval pildil“. Piirkonna asutustele ja omavalitsutele korraldati Ivo Linna osavõtul Põltsamaa-teemaline mälumäng. Koos teiste linna asutustega kaeti 90-meetrine pidulaud linnarahvale. Oldi koostööpartneriks linnavalitsusele konverentsi „250 aastat eestikeelset ajakirjandust. Milleks on ajakirjandust vaja?“ korraldamisel. Koostati näitus „Päris esimene pääsuke“, kajastamaks eestikeelse ajakirjanduse sünnipaigas mälestuskivi avamist 1966. a.).

Kogukonna kaasamine raamatukogu näituste ja ürituste korraldamisse

Raamatukogud on hakanud üha rohkem otsima kontakti kogukonna loominguiliste inimestega. Lugejatega kohtuma ning oma näitustega üles astuma on oodatud kohalikud kirjanikud, kunstnikud, fotograafid jt erinevate hobide harrastajaid.

Väga toetava hoiakuga on kohalike loomeinimeste ürituste korraldamise osas Jõgeva Linnavalitsus (Jõgeva linna kunstivaramusse on Jõgeva Linnaraamatukogu poolt korraldatud näitustelt tehtud nii mõnigi kunstiost. Kogukonnaüritustena korraldatakse ka populaarset Ööraamatukogu "Öö on öö on öö on võrratu").

Pala raamatukogu on võtnud oma südameasjaks tutvustada kohalike inimeste loomingut ja harrastusi näitustel ja sõnalistel üritustel (toimusid Anne Vasara maalinäitus, fotoprojekt „Mere värvid“, õpilaste kunstinäitused, andeka noore pianisti Marten Mõru soolokontsert, projektid „Täna mängime Shakespeare`i“ (Assikvere külateatri ja Pala kooli õpilased ning õpetajad) ning „Mere pidu“ (foto- ja õpilaste paberlaevade näitused, Assikvere külateater ning muusik Rauno Koorts)).

Kogukonnaga koostöös korraldatud näitused olid eriilmelised (Põltsamaa Vallaraamatukogus oli jõulukuul käsitöönäitus kaheksa kohaliku käsitöötegija kudumitest, Aidu raamatukogus MTÜ Vägari külakeskuse õpitubades valminud käsitöödest ning kunstilise eneseväljenduskursuse käigus valminud töödest. Maakonnaraamatukogu kaasas kogukonda näituse „Meri põltsamaalaste kodudes“ korraldamisse, kus inimesed tõid näitusele nende kodudes olevaid merega seotud esemeid, suveniire, kunstiteoseid. Korraldati Lõuna-Eesti Hooldekeskuse Põltsamaa Kodus valmistatud käsitööesemete näitus-müük.).

Klubiline tegevus raamatukogude juures

Tegevust alustasid ristsõnade lahendajate klubid Kuremaa ja Kaarepere raamatukogudes ning lauluring Aidu raamatukogu juures, naisteklubi maakonnaraamatukogus (klubilased valmistasid koos tervislikke toite, tegid kepikõndi, õppisid tundma kristallide väge, korraldasid teatri- ja spaakülastuse jne.).

Siimusti raamatukogu juures tegutseb raamatukoguseltsing (on abiks raamatukoguürituste ja – töö korraldamisel).

Pikkade traditsioonidega on Sadala raamatukogu juures koos käiv naisteklubi (toimusid väljasõidud teatrisse, ujulasse, erinevatesse Eestimaa paikadesse, korraldati erinevaid kohtumisi ning tähistati jõule ja vastlaid).

Maakonnaraamatukogu reisiklubi käis koos teist hooaega (Seigeldi Ida-Virumaal, Järva- ja Mulgimaal ning Lätimaal Siguldas).

Käsitööhuvilisi kutsub tegutsema Palamuse Raamatukogu Padjaklubi ning toidukultuuri austajaid Aidu raamatukogu toiduklubi.

Omamoodi klubiks on kujunenud ka kord kuus kooskäiv Elistvere raamatukogus Jutu(raamatu)tuba.

Tapiku raamatukogu organiseerib kohaliku külaseltsi tegevust (koos tähistati vastla- ja jaanipäev ning suure lõkkega talve algust, korraldati loodusretk, fotonäitusi ja maalinäitus).

Ürituste korraldamisel tehakse koostööd koolidega, lasteaedadega, muuseumidega, rahvamajadega ja teiste kohalike asutustega ja ühendustega.

Muuseumid

Aastatepikkused on Jõgeva Linnaraamatukogu ja Betti Alveri Muuseumi koostöösuhded (igal aastal viiakse läbi traditsiooniline omaloomingukonkurss „Betti Alveri jälgedes“).

Mustvee Linnaraamatukogu teeb tihedat koostööd Mustvee Vanausuliste muuseumiga ning Heino Lubi Kaalumuuseumiga (laenatakse raamatukogu näituste tarbeks eksponaate ning käiakse abiks giiditööd tegemas. Laidi Zalekešina ja Anu Ots kuuluvad ka MTÜ Mustvee Turismikoja juhatusse, kes haldavad kaalumuuseumi).

Külateatrid, kunstistuudio

Raamatukogudel on head koostöösuhded kohalike külateatritega ning kunstnikega (Pala raamatukogu tähistas koos Assikvere külateatriga nii mereaastat kui Shakespeare'i aastat; Tabivere ja Siimusti raamatukoguüritustel asusid üles Maarja Rahvamaja Wiera teater luuleetendusega „Kahe sajandi kirjad“ ning Elistvere raamatukogus Andrus Kivirähki „Uljas Neitsi“ ainetel etteastega „Mereröövliid meenutavad“. Maakonna raamatukogude aastalõpuseminaril astus üles Sadala külade teater etendusega „Haldusreform“; Jõgeva Linnaraamatukogu ja Akvarellistuudio KALA kuraatori Gennadi Lapiniga koostöös vahendatakse paikkonna inimestele professionaalset kunsti nii rahvusvahelisel kui kohalikul tasandil; maakonnaraamatukogus aitas aastalõpu salongiõhtut läbi viia Põltsamaa Kultuurikeskuse näiteringide juhendaja).

Ühendused, seltsid, kogudused

Jõgeva Linnaraamatukogul on tihedad koostöösuhded pensionäride ühendusega Arukate Akadeemia, Tabivere raamatukogul seltsinguga Lumeroos, Torma raamatukogul kohaliku pensionäride klubiga.

Koos veavad kohalikku seltsielu Puurmanni Raamatukogu Saduküla haruraamatukogu ning Härjanurme Maarahva Selts (ühiskorraldusel peeti maha meeleolukad mere- ja naistepäeva teemalised kokkusaamised kohvilaua, laulude, lugude ja naljadega merest ja naistest). Traditsioonilisteks on saanud Maarja raamatukogu ning Maarja-Magdaleena koguduse ühisüritused peale pühapäevaseid jumalateenistusi ning Elistvere raamatukogus toimuvad Piibliringid (Ühisüritustel Maarja raamatukogus räägiti Doris Kareva, Hille Karmi ning Tammsaare loomingust).

Koolid, raamatukogud

Raamatukogud ja koolid panid „seljad kokku“, kutsumaks külla kirjanikke ning teisi loomingulisi inimesi (maakonnaraamatukogu uueks sihtrühmaks oli aruandeaastal lapsevanemad. Toimusid J. Juuli ja Th. Gordoni raamatute tutvustused ja kohtumine kooliteed alustavate laste vanematega. Koos Jõgevamaa Rajaleidjaga toimus arutelu noorte vanemate tööturule pöördumise võimalustest peale lapsehoolduspuhkust; Sadala ja Torma raamatukogude ning Torma Põhikooli koostöös käis lastega kohtumas Ilmar Tomusk; Vaimastvere Põhikooli, Vaimastvere ja Laiuse raamatukogu ning Jõgevamaa Gümnaasiumi koostöös kutsuti külla Andrus Kivirähk ja Margus Karu; Kuremaa ja Siimusti raamatukogude koostööna käis külas näitleja ja muusik Loore Martma; Maarja raamatukogu koostöös J. V. Veski nim. Maarja Põhikooliga Ilmar Tomusk; maakonnas väga populaarne raamatukoguhoidjast kirjanik Tea Lall käis lugejatega kohtumas Torma, Kuremaa, Siimusti ja Puurmani raamatukogudes.).

Erineva keele ja kultuuritaustaga inimeste sidususe suurendamine

Jõgeva valda Vägevale asutati varjupaigataotlejate majutuskeskus. Siia suunatakse lastega varjupaigataotlejad, mis on tekitanud uue olukorra – pagulaslapsed koolis, lasteaias ning ka raamatukogus. Sügisel alustas Vaimastvere koolis õpinguid seitse uussisserändajate last. Ka Vaimastvere raamatukogu jaoks, mis asub koolimajas, on erineva keele ja kultuuritaustaga inimeste sidususe suurendamine uueks suunaks. Kuna riigi poolt on soovitatav, et uussisserändajad õpiksid ja suhtleksid riigikeeles, siis on ka raamatukogul selles oluline roll. Praegu kasutavad raamatukogu lapsed Iraanist, Armeenias ja Kasahhist.

4.6.2 Riiklikul tasandil

Koostööpartnerid aruandeaastal

Deltmar OÜ programmeerija Meelis Lilbok (koos raamatukogudest klientidega on jõudsasti edasi

arendatud süsteemi RIKS).

Rahvusraamatukogu (koostöös Rahvusraamatukogu koolituskeskusega korraldati Põltsamaal maakonna raamatukoguhoidjatele teabepäev „Kuidas mõõta ja hinnata raamatukogude tööd? Jõgeval, Mustvees ning Palamusel käis külas e-Rahvusraamatukogu. Kirjandustuur Sõnaränd XIII (Eeva Park, Peeter Helme, Toomas Vint) väisas Jõgeva Linnaraamatukogu ja Tabivere raamatukogu).

Kultuuriministeerium (tänu projektitoetustele sai korraldada maakonna raamatukoguhoidjatele stažeerimise ja koolituse ning mitmeid teemapäevi).

Peeter Ernits, Riigikogu liige (oli sage külaline raamatukogudes, tema kaasabil said toetust kuus maakonna väikest raamatukogu).

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing (ERÜ) (toimusid raamatukogupäevad. Võeti osa A. H. Tammsaare muuseumi, Vikerraadio ja ERÜ korraldatud hääletusvõistlusest „Kes on sinu lemmiktegelane „Tões ja õiguses“?“. ERÜ toimkondades ja töörühmades osalevad maakonnaraamatukogust M. Oro (komplekteerimise töörühm) ja N. Orgmaa (lasteteeninduse toimkond) ning Vaimastvere raamatukogust M. Paas (maaraamatukogude sektsioon).

Eesti Lastekirjanduse Keskus (Võeti osa teabe- ja õppepäevadest, ettelugemisvõistlusest, Nukitsa konkursist jm).

Eesti täiskasvanute koolitajate assotsiatsioon (Andras) (korraldati maakondlik teabepäev raamatukoguhoidjatele. Maakonna raamatukogudes viidi läbi pilootkampania täiskasvanute õppimisvõimaluste kohta „Kingi võimalus!“).

Ungari Instituut, Soome Instituut, Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esindus (maakonna raamatukoguhoidjatele toimus teemapäev „Ungari - maa, kultuur ja kirjandus“, ungari rahvamuusikute kontserdid (maakonnaraamatukogu, Põltsamaa Vallaraamatukogu), fotonäitus „Ungari naine“ (maakonnaraamatukogu). Soome Instituudi vahendusel jõudsid lugejateni Soome kaunimad raamatud (Siimusti). Maakonna raamatukogud võtsid osa Põhjamaade raamatukogunädalast „Tulevik Põhjas“).

Vabariigi raamatukogud (omandamaks kogemusi raamatukogude ühtse juhtimise alla viimisest, stažeeriti Märjamaa Valla Raamatukogus, Haimre ja Valgu haruraamatukogus, Rapla Keskraamatukogus, Alu ja Kodila haruraamatukogus, Tapa Linnaraamatukogus, Jäneda haruraamatukogus, Kadrina Valla Raamatukogus, Kihlevere, Vohnja ja Viitna filiaalides ning Väike-Maarja Valla Raamatukogus).

Tensi Reisid AS (toimus Jõgevamaa raamatukogude jaoks koostatud eriprogrammi alusel koolitusreis Läti raamatukogudesse ning kultuurireis Iirimaa).

4.6.3 Rahvusvahelisel tasandil

Maakonna raamatukoguhoidjaid käisid koolitusreisil Läti raamatukogudes (tutvuti raamatukogu- ja infotöö korraldusega ning vahetati töökogemusi kolleegidega Läti Rahvusraamatukogus, Ogre Keskraamatukogus ja Jelgava Linnaraamatukogus).

Siimusti raamatukogu korraldas tähistamiseks Eeva Niinivaara 115. sünniaastapäeva rahvusvahelise kirjanduskonverentsi-omaloomingupäeva „Siin- ja sealpool merd“ (koostööpartneriks oli Soomest Lahti linna Päijät- Häme Tuglase selts, kust olid ka esinejad). Elistvere raamatukogus saab iga kahe kuu tagant kokku piibliring (jutlustajateks on õpetajad Soomest ja Rootsist).

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

E-keskkonnas hakkamasaamise kasutajakoolitusi korraldasid kõik maakonna rahvaraamatukogud, sh ühtegi individuaalkoolitust ei korraldatud ühes raamatukogus (Vaimastvere) ning ühtegi rühmakoolitust üheksas raamatukogus (Aidu, Elistvere, Jõgeva, Kaarepere, Kasepää, Kuremaa, Saare, Sadala, Vägeva).

Koolitustel osalenud saavad soovi korral kaasa voldiku „E-raamatukogu Sinu arvutis“.

RIKSWEB: raamatukogude info- ja kataloogisüsteem veebis“ õpetusega RIKSWEBis otsingute tegemiseks, oma lugejakonto kasutamiseks, laenutuste pikendamiseks jne.

Kasutajakoolituste korraldamisel on põhirõhk läinud individuaalkoolitustele, rühmakoolituste arv vähenes veelgi. Rühmakoolituste sihtrühmadeks on enamasti õpilased. Lisaks RIKSWEBile

on populaarne ka DIGAR Eesti ajalehed tutvustamine. Kokku toimus 500 koolitust (2015. a. 389), neist rühmakoolitusi 43 (2015. a. 62). Kasutajakoolitustel osales kokku 1155 (2015. a. 1276) raamatukogu kasutajat, neist rühmakoolitustel 507 (2015. a. 841). *Maakonnaraamatukogus* korraldati 134 koolitust (2015. a. 141), neist rühmakoolitusi 11 (2015. a. 19). Kasutajakoolitust saanute arv vähenes kolmandiku võrra (536-lt 374-le). Lasteosakonnas koolitatakse individuaalkoolitustel lapsi üldjuhul koos vanematega. Rahvusraamatukogu koolitused „E-Rahvusraamatukogu tuleb külla“ toimusid Jõgeval, Mustvees ning Palamusel.

Raamatukogust on kujunenud vahendaja e-suhtlemisel omavalitsuste, pankade, maanteeameti, perearsti, külaseltsi, rahvamaja, notari, töötukassa, politsei- ja piirivalveametiga. Kuna e-keskkonnad ja andmebaasid muutuvad ja uuenevad kiiresti, vajati enam kasutamissopetust järgmistes portaalides: e-riik, e-äriregister; e-tervis, e-maksuamet/e-toll, e-ARK, mobiil-ID jne. Kõige enam vajati aga ID-kaardi alast nõustamist, kuid palju tuli abistada ka e-piletite ostmisel (bussi- ja laevapiletid, etenduste ja kontsertide piletid).

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks

Maakonna raamatukoguteenuste olulisteks turunduskanaliteks on tõusnud elektroonilised kanalid. Nende kõrval on edukalt kasutuses ka suusõnaline teavitamine, kutsed ja flaietid, kuulutustahvlid.

Maakonna raamatukogude tegemistest ilmus 2016. aastal kohalikus ajakirjanduses 156 artiklit (2015. a. 144), neist maakonnaraamatukoguga seonduvalt 46 (2015. a. 63).

Raamatukogud kasutasid turunduskanaleid järgmiselt:

- 100% RIKSWEB-i (info raamatukogudes korraldatavatest üritustest, näitustest ja väljapanekutest). Lisaks on laenutustšekil jooksva kuu ürituste info.
- 100% infotahvleid, flaiereid, kutseid, suusõnalist teavitamist, helistamist.
- 89% sotsiaalmeediat.
- 89% raamatukogude kodulehti/blogisid.
- 89% kohalike omavalitsuste veebilehti.
- 63% valla- ja linnalehti, piirkonnalehte VALI Uudised (156 artiklit). Ogre linnalehes (Läti) ilmus artikkel, mis kajastas Jõgeva maakonna raamatukogude koolitusreisi Läti raamatukogudesse ning Kadrina valla lehes „Kodukant“ stažeerimist sealsetes raamatukogudes.
- 26% maakonnalehte „Vooremaa“ (50 artiklit).
- 11% erinevaid portaalid (www.kultuurikava.ee, www.kultuur.ee, www.delfi.ee, www.visitpoltsamaa.ee, <http://poltsamaa.info>). Põltsamaa infoportaalil ilmus maakonnaraamatukogu tegemistest 21 kirjutust. 7% vabariiklikku pressi (ilmus kolm artiklit - *Õpetajate Leht*, *Postimees*).
- 4% raadiot (Raadio 4).
- Lisaks ilmub lühiinfo raamatukogudes toimuva kohta valla- ja linnalehtede vastavates rubriikides. Ürituste reklaame saadetakse ka erinevatesse listidesse. Maakonnaraamatukogu uudiskirjaga on liitunud 57 inimest.

Väljaannete koostamine, publitseerimine, osalemine koostamises

Lall, Tea. Ära armasta mind enam: romaan. - Tallinn : Fantaasia, 2016, 128 lk. (*Märkus: Tea Lall, Jõgeva Linnaraamatukogu*).

Zalekešina, Laidi. Mustvee raamatukogu aja lugu 1901-2016. Laidi Zalekešina, Anu Ots.

Mustvee : Mustvee Linnaraamatukogu : Mustvee Linnavalitsus : L. Zalekešina, 2016. – 100 lk. : ill. (*Märkus: Laidi Zalekešina ja Anu Ots, Mustvee Linnaraamatukogu*).

4.9. Andmebaasid

Vastavalt Rahvaraamatukogude seadusele (RaRS §5(5)2) korraldab maakonnaraamatukogu rahvaraamatukogude tegevuseks vajalike andmebaaside loomise ja pidamisega. Kõik Jõgevamaa rahvaraamatukogud ja kuus kooliraamatukogu on liitunud infosüsteemiga RIKS ja veebipõhise

RIKSWEBiga, millele on välja töötatud nii nuti- kui laenutusautomaadi rakendus.

Raamatukogusüsteemis RIKS sooritati 22 280 otsingut (2015. a. 23 665).

Uusi andmebaase ei loodud, täiendati Raamatukogu Info- ja Kataloogisüsteemi RIKS ning selles asuvat kodulooandmebaasi. Koostöös programmeerijaga toimub pidev raamatukogusüsteemi täiendamine. Kogude arendusosakond redigeerib ning täiendab märksõnastikku, peaspetsialist juhib nii rahva- kui kooliraamatukogude tähelepanu vigadele isikuandmebaasis ning kogude statistikas.

Seisuga 31.12.2016. oli maakonna koduloo andmebaasis 33 348 kirjet (01.01.2016. a. 32 079).

Kuna Põltsamaa piirkonna ajalehe VALI Uudised trükifaile artiklite portaalis DIGAR Eesti ajalehed 2016. aasta seisuga veel ei olnud, jätkati maakonnaraamatukogus selle bibliografeerimist. Retrospektiivselt bibliografeeriti lõpuni aastad 1998-1999.

Täiendati maakonnaraamatukogu kodulehel asuvat maakonnaraamatukogu ja maakonna raamatukogundust tervikuna käsitlevat meediakajastuste täistekstkogu aastast 1920. Lisandus 90 artiklit. Täiendati ka maakonnaraamatukogu kodulehel asuvat valiknimestikku „Jõgevamaa kirjarahvas”. Nimestik sisaldab linke e-kataloogi ESTER ning Eesti biograafilisse andmebaasi ISIK.

Maakonna raamatukogude kodulehtede/blogide vahendusel pakutakse lugejatele ligipääsu järgmistele andmekogudele: RIKSWEB, ESTER, DIGAR, Digar Eesti ajalehed, ISE, Eesti Veebiarhiiv, Riigi Teataja, Ametlikud Teadaanded, VAU. DEA, ERB, BERTA, TEA e-Entsüklopeedia, ERNI, EEVA, SAAGA, lasteluule andmebaas Arkaadia jt.

5. 2017 aasta tegevused

- Sündmuste ja ürituste läbiviimisel lähtutakse olulisel määral Kultuuriministeeriumi poolt väljakuulutatud laste- ja noorsoo kultuuriaasta „Mina ka!“ temaatikast. Osaletakse lugemisprogrammis „Aitan lapsi raamatute juurde“, mille sihtgrupiks on 5-10 aastased lapsed. Maakonnast on kaasatud programmi lisaks maakonnaraamatukogule kuus raamatukogu.
- Korraldatakse vabariiklik lasteraamatukoguhoidja päev Põltsamaal.
- Omandatakse töökogemusi Leedu (Klaipeda, Panevežys, Plunge) raamatukogudes.
- Tutvutakse Ida-Virumaa raamatukogudega (Avinurme, Ulvi, Lohusuu, Piilsi), kes hakkavad haldusreformi käigus toimunud muudatuste järel kuuluma Jõgevamaa koosseisu. Tegeldakse nende raamatukogude kogude korrastamisega ülevõtmiseks raamatukogusüsteemi RIKS.
- Omavalitsuste ühinemislepingute põhjal jätkavad tööd kõik praegu tegutsevad raamatukogud. Samas on vastuseta küsimused: kas raamatukogude jätkamine sellisel kujul on siiski võimalik, vajalik ja otstarbekas ning millised muutused on raamatukogusid ootamas?

Vt. LISA 5 (lk.30-32)

Koostajad: Siiri Õunap, peaspetsialist

Nelli Orgamaa, lastekirjanduse spetsialist (4.4. Laste- ja noorteteenindus)

Maris Oro, kogude spetsialist (3. Kogud)

Rutt Rimmel, direktor (Lisa 5 Analüüs teeninduspiirkondade kohta)

/allkirjastatud digitaalselt/

Rutt Rimmel

Direktor

LISA 1 Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud €
Aidu raamatukogu	-	-	-
Elistvere raamatukogu	-	-	-
Jõgeva Linnaraamatukogu	4	4	1 211,60
Kaarepere raamatukogu	-	-	-
Kasepää raamatukogu	-	-	-
Kuremaa raamatukogu	-	-	-
Laiuse raamatukogu	1	80	218,00
Lümati raamatukogu	-	-	-
Maarja raamatukogu	-	-	-
Mustvee Linnaraamatukogu	-	-	-
Pajusi raamatukogu	-	-	-
Pala raamatukogu	-	-	-
Palamuse raamatukogu	-	-	-
Puurmani Raamatukogu	2	24	74,00 (üks neist valla eelarvest)
Põltsamaa Vallaraamatukogu	-	-	-
Raja raamatukogu	-	-	-
Saare raamatukogu	1	78	Tasuta
Sadala raamatukogu	-	-	-
Siimusti raamatukogu	2	72	27,00
Tabivere raamatukogu	-	-	-
Tapiku raamatukogu	-	-	-
Torma raamatukogu	-	-	-
Vaimastvere raamatukogu	1	78	Tasuta
Voore raamatukogu	-	-	-
Vägeva raamatukogu	-	-	-
Maakonnaraamatukogu	4	162	315,00 (neist üks tasuta)
KOKKU	15	498	1 845,60

LISA 2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused

- Ernits, Maili (Põltsamaa Vallaraamatukogu). Esku ning Võisiku kandi kirjanduslik pärand. Ettekanne Jõgeva maakonna raamatukoguhoidjatele. 08.09.16.
- Etulaid, Virve (Tapiku raamatukogu). Tapiku kandi kirjanduslik pärand. Ettekanne Jõgeva maakonna raamatukoguhoidjatele. 08.09.16.
- Kull, Tiina (Põltsamaa Vallaraamatukogu). Adavere, Kaarlimõisa ning Umbusi kandi kirjanduslik pärand. Ettekanne Jõgeva maakonna raamatukoguhoidjatele. 09.09.16.
- Nurka, Sirje (Pajusi raamatukogu). Pajusi kandi kirjanduslik pärand. Ettekanne Jõgeva maakonna raamatukoguhoidjatele. 09.09.16.
- Rimmel, Rutt. Vaene rikas Etioopia. Reisimuljeid musta Aafrika maalt. Ettekanne Sadala raamatukogu naisteklubis. 13.04.16.
- Sööt, Ene (Jõgeva Linnaraamatukogu). Eesti uuem kirjandus. Ettekanded Jõgeva Linna Arukate Akadeemias. 24.10.16., 25.10.16.
- Zalekešina, Laidi (Mustvee Linnaraamatukogu). Uudiskirjandus. Ettekanne Teeklubis. 06.09.16.
- Zalekešina, Laidi (Mustvee Linnaraamatukogu). Mina kui tööandja. Ettekanne Mustvee tööklubis. 15.11.16.
- Õunap, Siiri (maakonnaraamatukogu). Jõgeva maakonna raamatukogud möödunud aastal: iga lõpp on uue algus. Loeng raamatukoguhoidjate maakondlikul teabepäeval, 25.02.16.
- Õunap, Siiri (maakonnaraamatukogu). Kas ja kuidas ühendada raamatukogusid? Loeng raamatukoguhoidjate maakondlikul teabepäeval, 05.10.16.
- Õunap, Siiri (maakonnaraamatukogu). Põltsamaa kirjanduslik pärand. Ettekanne Jõgeva maakonna raamatukoguhoidjatele. 08.09.16.

LISA 3 Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2016)
Aidu raamatukogu	-
Elistvere raamatukogu	-
Jõgeva Linnaraamatukogu	Raamatukogu trepid said uue libisemiskindla tekstuuriga katte
Kaarepere raamatukogu	-
Kasepää raamatukogu	-
Kuremaa raamatukogu	Hooldusremont koridoris
Laiuse raamatukogu	-
Lümati raamatukogu	-
Maarja raamatukogu	-
Mustvee Linnaraamatukogu	-
Pajusi raamatukogu	-
Pala raamatukogu	-
Palamuse raamatukogu	-
Puurmani Raamatukogu	-
Põltsamaa Vallaraamatukogu	-
Raja raamatukogu	-
Saare raamatukogu	-
Sadala raamatukogu	-
Siimusti raamatukogu	Hooldusremont koridoris
Tabivere raamatukogu	Asub lasteaiamajas, kuna lasteaial vahetati ära aknad, sai uued aknad ka raamatukogu
Tapiku raamatukogu	Raamatukogu katuse vahetus (22 336 €)
Torma raamatukogu	Maja vundamendi parandus, siseruumides pisiremont
Vaimastvere raamatukogu	-
Voore raamatukogu	-
Vägeva raamatukogu	-
Maakonnaraamatukogu	Uus välisuks, tuulekoda remont, lisavalgustuse paigaldamise

LISA 4 Laste-ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Aidu	Näitusi ja väljapanekuid – 25 Raamatukoguüritusi – 12 neist : teemaüritusi lasteaialastele – 6, mereteemaline viktoriin, ettelugemispäev „Meri raamatulugudes“, kohtumine lastekirjanik Ilmar Tomuskiga, kohtumine hobimesinik Vello Ilvesega, kohtumine Marko Kalduriga.	152
Elistvere	Näitusi ja väljapanekuid - 3	
Jõgeva Linnaraamatukogu	Näitusi ja väljapanekuid - 34 neist: õpilastööde näitusi – 2 Raamatukoguüritusi – 31 neist: muinasjutuhommikuid – 6, ettelugemispäev „Meri raamatulugudes“, kohtumine Juhani Püttseppaga.	245 645
Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu	Näitusi ja väljapanekuid – 24 neist: Nukitsa konkursi raamatud, Meri kirjanduses, Abiks mereteemalise kirjandusmängus osalejatele, Näitus paberlaevukeste meisterdamise võistluse töödest. Raamatukoguüritusi – 49 neist: luulehommikud „Tere, kevad!“ ja „Tere, sügis!“, 2.klassi õpilased lugesid luuletusi, publikuks 7. klass. Mereteemaline kirjandusmäng 1.-6. klassi õpilastele tublimatele preemiareis Peipsi ärve äärde Mustveesse, pisikeste tänuõhtu eelkooliealistele lugejatele koos vanematega, E. Miljandi raamatu „Mäeotsa lood“ esitus, Laevameistrite kokkutulek- tänuüritus paberlaevukeste meisterdajatele – külaline Juhani Püttsepp, preemiaüritus tublimatele suvelugemisest osavõtjatele , külaline Juhani Püttsepp Muud üritused – 16 neist: Põltsamaa filmiklubi näitas lastele kogupere- ja animafilme.	1819
Kaarepere	Näitusi ja väljapanekuid -5 Raamatukoguüritusi – 5 neist: lugemishommikuid lasteaialastele – 4	53
Kasepää	Näitusi ja väljapanekuid – 4 Raamatukoguüritusi -1	6
Kuremaa	Näitusi ja väljapanekuid – 7 Raamatukoguüritusi – 11 neist: ettelugemispäev „Meremees Murka“, viktoriin eesti kirjandusest, kohtumine näitleja Loore Martmaga.	101
Laiuse	Näitusi ja väljapanekuid – 4 Raamatukoguüritusi : 8 neist: kohtumine Rauno Koortsiiga, kohtumine Andrus Kivirähkiga, ööraamatukogu.	266

Maarja	Näitusi ja väljapanekuid – 16 Raamatukoguüritusi – 33 neist: raamatututvustusi – 7, ettelugemine ajakirjast „Täheke“, kirjanduslik viktoriin, ettelugemine „Merejutud“, öölugemine, Jõululaupäeva muinasjututuba, omaloominguvõistlus „Salapärane ja rikas meri“, kohtumine lastekirjanik Ilmar Tomuskiga.	473
Mustvee Linnaraamatukogu	Näitusi ja väljapanekuid – 10 Raamatukoguüritusi – 8 neist: ettelugemispäev, kohtumine lastekirjanik Andrus Kivirähkiga.	154
Pajusi	Näitused ja väljapanekud – 24 neist: õpilastööde näitusi - 10 Raamatukoguüritusi – 14 neist: mereteemaline viktoriin, mereteemalise ühislüuletuse „Merekaru“ kirjutamine, kohtumine lastekirjanik Ilmar Tomuskiga, kohtumine Marko Kalduriga.	247
Pala	Näitusi ja väljapanekuid – 10 neist: fotonäitus „Mere värvid“, kustinäitusi - 2 Raamatukoguüritusi – 12 neist: raamatututvustusi - 4, suvelugemise projekt „Loeme lossi“ koostöös Alatskivi raamatukoguga, kohtumine Marko Kalduriga.	226
Palamuse	Näitusi ja väljapanekuid – 9 Raamatukoguüritusi – 9 neist: Oskar Lutsu nädal, kaisukarupäev, ettelugemispäeval luges harrastusnäitleja Gunnar Vasemägi M. Saksatamme raamatut „Raubert, lohe ja laevapoisid“.	152
Puurmani	Näitusi ja väljapanekuid - 10 Raamatukoguüritusi – 23 neist: Sadukülas – 6, ettelugemine Sipsiku meresõit, omaloomingukonkursi tänuüritus.	434
Põltsamaa Vallaraamatukogu	Näitusi ja väljapanekuid – 20 neist : Adavere kooli juubeliks näituste sari „Kuidas vanasti...“ mängiti, maiustati, mida koguti, kirjutati, veedeti vaba aega, loeti ajalehti ja ajakirju. Raamatukoguüritusi – 16 neist : mereteemaliste luuletuste lugemise võistlus Eskus, kohtumine Ilmar Tomuskiga Eskus, Ungari Instituudi vahendatud hõimu- päevade rahvamuusikakontsert Adaveres.	417
Raja	Näitusi ja väljapanekuid – 4 Raamatukoguüritusi – 2 neist: jutte merest, jõulumuinasjutud.	15

Saare	Näitusi ja väljapanekuid – 5 Raamatukoguüritusi – 7 neist: Ahhaa-tarkused internetist, mälumäng rahvapärimestest.	125
Sadala	Näitusi ja väljapanekuid – 2 Raamatukoguüritusi – 9 neist: kohtumine Ilmar Tomuskoga.	220
Siimusti	Näitusi ja väljapanekuid – 10 neist : Kiigemetsa kooli laste telgedel kootud vaibad, rändnäitus Soome Instituudi vahendusel. Raamatukoguüritusi – 11 neist : omaloomingupäev – kirjanduskonverents „Siin ja sealpool merd“, kohtumine näitleja Loore Martmaga, kohtumine Marko Kalduriga, tänuüritus tublimatele lugejatele, Eeva Niinivara pargi korrastamine.	246
Tabivere	Näitusi ja väljapanekuid – 10 Raamatukoguüritusi – 15 Neist : kirjandusviktoriinid erinevatele vanuseastmetele, Tabivere põhikooli õõlugemisest osavõõtjatele tund raamatukogus.	305
Torma	Näitusi ja väljapanekuid – 4 Raamatukoguüritusi – 12 neist : ettelugemine MTÜ Torma Kultuur poolt korraldatud Põkapikulas, kohtumine Ilmar Tomuskiga.	285
Vaimastvere	Näitusi ja väljapanekuid – 5 Raamatukoguüritusi – 8 neist : projektinädala „Imelised inimesed“ mereteemaline vestlusring, kohtumised lastekirjanik Andrus Kivirähkiga ja noorsookirjanik Margus Karuga.	177
Voore	Näitusi ja väljapanekuid – 9 neist : Suvelugemine – soovitusi suveks, raamatud maadeavastustest ja merereisidest. Raamatukoguüritusi – 9 neist : mereteemaline ettelugemispäev, Perehommik-merehommik koos Rahvamajaga.	120
Vägeva	Näitusi ja väljapanekuid -1 Raamatukoguüritusi - 2	10

LISA 5 Analüüs teeninduspiirkondade kohta

Rahvaraamatukogu võrgu loomine RaRS §4(2) (analüüsi aluseks on elanike arv seisuga 01.12.2014 ning raamatukogude statistikanäitajad 2016. aasta kohta).

Haldusreformi eelselt, seisuga 01.12.2015, on Jõgeva maakonnas 13 omavalitsust, sh kolm linnavalitsust. Maakonnas on 27 rahvaraamatukogu, sh haruraamatukogu, kuus välisteeninduspunkti.

Vaatamata sellele, et raamatukogusid osades omavalitsustes on vähem kui seadusega ette nähtud, on teenuse kättesaadavus olnud piisav. Vajadust ega nõudlust rohkemate raamatukogude järele ei ole olnud.

Praegused teeninduspiirkonnad ei toimi, kuna elanike liikuvus on suur, käiakse tööl mujal ning kasutatakse ka sealset raamatukogu. Sageli ei võimalda ühistransport sõita teeninduspiirkonna raamatukogusse.

Raamatukogu kasutajaid väljaspoolt teeninduspiirkonda on raamatukogudes palju, näiteks on neid 48% Siimustis, 47% maakonnaraamatukogus, 40% Mustvees, 20% Jõgeval.

Teeninduspiirkonda kuuluvad, aga oma raamatukogust kaugemal elavad inimesed kasutavad pigem keskuse raamatukogu, kuna see asub lähemal.

Näiteks Kassinurme külast, mis kuulub Kuremaa teeninduspiirkonda, kasutab sealset raamatukogu vaid üks inimene, kuna ta töötab seal. Samas Kaarepere raamatukogu (Palamuse vald) kasutab 40 inimest Kassinurmelt, kuna see raamatukogu asub lähemal. Neid näiteid on teisiigi.

Haldusreformijärgselt jaotuvad teeninduspiirkonnad ümber.

Rahvaraamatukogude hetkeseis

I Jõgeva piirkond

Jõgeva Linnavalitsus – 5528 el (1 rahvaraamatukogu 5528 el kohta).

Jõgeva Vallavalitsus – 4478 el, 5 rahvaraamatukogu (1 rahvaraamatukogu 896 el kohta). Valla raamatukogude omavahelised kaugused: Siimusti<Kuremaa 18,8 km, Kuremaa<Laiuse 6,3 km, Laiuse<Vaimastvere 14,1 km, Vaimastvere<Vägeva 11,2 km. Suured hajaasustuse piirkonnad, Endla raba.

Palamuse Vallavalitsus – 2210 el, 2 rahvaraamatukogu (1 rahvaraamatukogu 1105 elaniku kohta). Valla raamatukogude vaheline kaugus 8,9 km. Lisaks Luua Metsanduskooli raamatukogu, mis teenindab ka kohalikke elanikke.

Torma Vallavalitsus – 2010 el, 2 rahvaraamatukogu, 4 välisteeninduspunkti (1 rahvaraamatukogu 1005 el kohta). Valla raamatukogude vaheline kaugus 10,9 km.

II Mustvee piirkond

Mustvee Linnavalitsus – 1416 el (1 rahvaraamatukogu 1416 el kohta).

Kasepää Vallavalitsus – 1248 el, 2 rahvaraamatukogu (1 rahvaraamatukogu 624 el kohta). Valla raamatukogude vaheline kaugus 3,5 km. Asulad eesti- ja venekeelse tänavkülana.

Saare Vallavalitsus – 1182 el, 2 rahvaraamatukogu (1 rahvaraamatukogu 591 el kohta). Valla raamatukogude vaheline kaugus 9 km. Suured hajaasustuse piirkonnad, metsad.

Avinurme Vallavalitsus (kuulus Ida-Viru maakonda) – 1324 el, 1 rahvaraamatukogu, 1 haruraamatukogu (1 rahvaraamatukogu 662 el kohta). Valla raamatukogude vaheline kaugus 11 km.

Lohusuu Vallavalitsus (kuulus Ida-Viru maakonda) – 752 el, 2 rahvaraamatukogu (2 rahvaraamatukogu 376 el kohta). Valla raamatukogude vaheline kaugus 14 km.

III Põltsamaa piirkond

Põltsamaa Linnavalitsus – 4287 el, 1 rahvaraamatukogu 4287 el kohta.

Pajusi Vallavalitsus – 1288 el, 3 rahvaraamatukogu (1 raamatukogu 429 el kohta). Valla raamatukogude vahelised kaugused: Pajusi<Aidu 16,2 km, Aidu<Tapiku 9,3 km.

Põltsamaa Vallavalitsus – 3766 el, 1 rahvaraamatukogu, 1 välisteeninduspunkt (1 rahvaraamatukogu 3766 el kohta). Raamatukogu koosneb kolmest erinevas asulas asuvast osast. Vallaraamatukogu ja selle osade kaugus: Adavere<Esku 5,7 km, Esku<Lustivere 14,1 km.
Puurmani Vallavalitsus – 1536 el, 1 rahvaraamatukogu, 1 haruraamatukogu, 1 välisteeninduspunkt (1 rahvaraamatukogu 768 el kohta). Valla raamatukogude omavaheline kaugus 20 km. Suured hajaasustuse piirkonnad, Alam-Pedja looduskaitseala. Puurmani Raamatukogu Saduküla Haruraamatukogu jääb haldusreformijärgselt Jõgeva piirkonda.

IV Tartumaa-poolne maakonna osa, ei ühine Jõgeva maakonna valdadega

Tabivere vallavalitsus – 2220 el, 3 rahvaraamatukogu (1 rahvaraamatukogu 740 el kohta). Valla raamatukogude vaheline kaugus: Elistvere<Maarja 6,9 km, Maarja<Tabivere 13,2 km
Pala vallavalitsus – 1116 el, 2 rahvaraamatukogu (1 rahvaraamatukogu 558 el kohta). Valla raamatukogude omavaheline kaugus 7 km (7 min).

Haldusreformijärgne raamatukoguteenuste kättesaadavus

Haldusreformi temaatika jõudis 2016. aastal valdavalt kokkulepeteni. Vaid Pala vald ei alustanud ühinemisläbirääkimisi.

Jõgeva maakonda on tekkimas kolm valda: Jõgeva, Mustvee ning Põltsamaa. Lahtine on veel Tabivere valla (Tabivere, Elistvere ja Maarja raamatukogud) ning Pala valla (Pala ja Lümäti raamatukogud) kuuluvus.

Raamatukogu teenuste kättesaadavuse põhiprintsiibiks peaks lisaks elanike arvule lisanduma ka territoriaalse kättesaadavuse printsiip. Tuginedes Tartu Ülikooli RAKE uuringutele võiks teenuste kättesaadavus olla 4-tasandililine:

1. tasandi teenusekeskused. Elanike arv alates 500. Rahuldav teenuste kättesaadavus 11 km.
2. tasandi teenusekeskused. Elanike arv alates 1500. Rahuldav teenuste kättesaadavus 15 km.
3. tasandi teenusekeskused. Elanike arv alates 4500. Rahuldav teenuste kättesaadavus 27 km.
4. tasandi teenusekeskused. Elanike arv alates 15 000. Rahuldav teenuste kättesaadavus 40 km.

Maakonnaraamatukogu nägemus

Jõgeva maakonna rahvaraamatukogude teeninduspiirkondade kohta haldusreformijärgselt:

Kuna elanike arv järjest väheneb, peame oluliseks raamatukogude võrgu kujundamisel tugineda ka territoriaalse kättesaadavuse printsiibile.

Lähtudes Tartu Ülikooli RAKE uuringutele võtame aluseks elanike arvu ja territoriaalse printsiibi. Lisaks arvestame ka nõudlust ja kasutajate arvu. Soovist säilitada hästifunktsioneerivat raamatukoguvõrku, ei näe me raamatukogusid osadena kohalikest külakeskustest. Pigem võiks toimida välisteeninduspunktid, raamatukogubussi olemasolu korral võiks teeninduskohti olla rohkem.

Teeninduse kättesaadavust jäävad toetama ka RVL, koduteenindus, e-teenused.

Meie nägemus oleks:

1. tasandi teenusekeskused. Elanike arv alates 500. Välisteeninduspunkt.
2. tasandi teenusekeskused. Elanike arv alates 1500. Haruraamatukogu.
3. tasandi teenusekeskused. Elanike arv alates 4500. Vallaraamatukogu.

1. tasand - välisteeninduspunkt	2. tasand - haruraamatukogu	3. tasand - vallaraamatukogu
Vägeva	Torma	Jõgeva
Saduküla	Palamuse	
Tõikvere	Sadala	
Kaarepere	Siimusti	
Vaiatu	Vaimastvere	
Torma Pensionäride klubi	Palamuse	
Räabise	Kuremaa	
	Laiuse	

Tapiku	Pajusi	Põltsamaa
Esku	Aidu	
Umbusi	Adavere	
	Lustivere	
	Puurmani	
Kasepää	Raja	Mustvee
Ulvi	Saare	
Piilsi	Voore	
	Avinurme	
	Lohusuu	